

BAČKO KLASJE

VJERSKO - INFORMATIVNI LIST

1989. GOD XIX br. 52.
5000 dinara

INSTITUT "IVAN ANTUNOVIĆ"
Br. 1/96. ZP
SUBOTICA
KNJIŽNICA "IVAN KUJUNĐIĆ"

www.ivanogig.rs

ŠTO OČEKUJEMO ?!

Iz dužnog poštovanja, koje dugujemo Petrovim nasljednicima, primili smo odluku vatikanskog Državnog tajništva, koje je subotičkoj Crkvi imenovalo novog biskupa. Tim imenovanjem, kako piše katolički tisak u našoj domovini, popunjeno je i posljednje biskupsko mjesto na teritoriji tzv. Beogradske crkvene pokrajine. Žao nam je da sada na cijelom teritoriju istočne polovine zemlje (Vojvodina, Srbija, Kosovo i Makedonija) nema nijednog biskupa hrvatske narodnosti, a u episkopatu cijele države hrvatski biskupi tvore tek polovinsku većinu, dok vjernici Hrvati predstavljaju 76% cjelokupnog katolicizma Jugoslavije.

Kao katolici, mi u biskupu gledamo apostolskog nasljednika, preko kojega nam Bog šalje sve potrebite milosti za rast Kraljevstva Božjega. Zato novom biskupu želimo Marijnu otvorenosti srca za sve što je dobro, istinito i sveto. Očekujemo da nas hrani obilato Božjom riječju, svojim propovijedima, poticajima, pastirskim listovima, a nadasve svojim primjerom života. Neka Božji narod hrani Kristovim svetim tajnama - svetim sakramentima, koje neka dijeli, kao vjerni djelatelj Božjih dobara. U upravi Crkve želimo da poštuje veliku disciplinu Crkve i da u svetoj stezi drži kler i narod, u svemu mu prednjačeći svojim primjerom, da ono što od drugih traži i sam izvršuje. Posebno bismo željeli da bude pravedan, da istinuje u ljubavi!

No, kako je ova naša mjesna Crkva u Bačkoj sastavljena od mnogih naroda, na čijem se prostoru Crkva utjelovljuje u različite kulture i narode, od novoga biskupa, stoga, očekujemo da će te procese ne samo respektirati, nego ih i štiti i poticati da se razvijaju. Neka svaki narod svoju vjeru živi vjerno svojim inkulturacionim procesima i tradicijama. To je stara baština svete braće Ćirila i Metoda, koja je prisutna na ovim prostorima od devetog stoljeća. Da bi se taj proces mogao nastaviti i razvijati, potrebno je da se za to osigura potrebni prostor, sloboda, bez obzira o kolikoj se etničkoj i vjerničkoj skupini radi. Istom tada može doći do istinskog katoličkog suživota i međusobnog dijaloga unutar katoličke zajednice, a na što nas potiče Koncil. Taj ravnopravni dijalog unutar same katoličke zajednice u Bačkoj, koji bi nas trebao međusobno povezivati u katoličko zajedništvo, trebao bi nas obogaćivati i trebao bi postati uzor jedinstva unutar sveopće Crkve, a također i model društvu koje sve više teži ka jednom jedinstvu u evropskim ili svjetskim razmjerama. Tako ćemo biti uistinu prava sveopća - katolička Crkva.

Ovaj unutarcrkveni dijalog katoličke zajednice preduvjet je ekumenskog dijaloga, tako nužnog u ovim našim prostorima. Ekumenizam na ovom prostoru je počeo. Naše Vijeće za dvadeset godina svoga postojanja, zahvaljujući tolikim ekumenskim naporima, bilježi i svoje prve rezultate, koje želi svijetu pokazati u jednom spisu, kojim kanimo obilježiti 25. obljetnicu izlaska koncilskog dekreta o ekumenizmu. Ti se procesi nikako ne smiju zaustaviti na ovim prostorima, unatoč svim poteškoćama koje nam se nalaze na putu. Naš ekumenizam moram računati sa slavenskom i pravoslavnom većinom, no, pri tom, ne zanemarujući ni dvije protestantske zajednice: Evangeličku, raširenu među Slovaca i Reformiranu ukorijenjenu među Mađarima. Svakako treba voditi brigu i o malim, osobito evanđeoskim zajednicama. Ovaj ekumenski rad pretpostavlja da će se nastaviti lijepi suživot sa našom rusinskom grkokatoličkom braćom, koji se posljednjih godina počeo razvijati, jer nas on čini katolički otvorenima i širokima, a to su preduvjeti pravog ekumenskog dijaloga.

A što tek reći o svakim danom sve većim potrebama dijaloga sa suvremenim svijetom, koji nas okružuje? Taj dijalog postaje sve nužniji. Sve suvremene strukture društva trebat će moralnu i duhovnu potporu Crkve. Zato Crkva sa tim svijetom mora započeti i nastaviti dijalog, a za to je najpogodnije polje kulture, jer nam je tu toliko toga zajedničkoga. Iz toga dijaloga na području svijeta kulture, taj će se dijalog, preko vjernika prenijeti i na ostala područja ljudskog života i stvaranja, koja vane za obnovom trajnih ljudskih vrijednosti od radinosti i poštenja, pa do nadljudske sposobnosti od žrtve, koje su jedine sposobne izvesti ovo društvo iz teške krize u koju je zapalo.

Svjesni smo veličine i težine ovoga zadatka, pa zato uvjeravamo novoga biskupa da će ga pratiti naše molitve, ali i naša suradnja na svim poljima, gdje se radi za dobro Crkve i svakoga čovjeka, na slavu Božju!

KATOLIČKI SVEĆENIK U OMLADINSKOJ EMISIJI NOVOSADSKJE TV

CRKVA POMAŽE MLADIMA NAĆI IDENTITET

U omladinskoj emisiji TV Novi Sad u petak 19. svibnja na temu "Mladi i religija" sudjelovao je uz novosadskog sociologa dr Sergeja Flera i katolički svećenik Josip Pekaović župnik u Somboru i vjeroučitelj mladih.

U jednoipolsatnom razgovoru, koji je izravno prenošen, dvojica sudionika odgovarala su i na brojna pitanja. Tijekom emisije emitirana su snimljena razmišljanja o spomenutoj temi nekolicine mladih, dvojice pravoslavnih svećenika i voditelja novosadskog marksističkog centra Aleksandra Đurovskog. Prikazan je i dio pravoslavne proslave Uskrsa i krsne slave.

Jedno od središnjih pitanja bilo je da li ekonomska kriza zaustavlja pad religioznosti mladih. Dr Fler je iznio podatak da je religioznost mladih najmanja u Crnoj Gori i Vojvodini; po nekim istraživanjima tek 8% mladih u Vojvodini izjašnjava se religioznima. On je to doveo u vezu s imigracionim kretanjima, koja su u tim krajevima smanjili utjecaj tradicije, a time i religioznosti. Međutim, sadašnja ekonomska kriza, smatra dr Fler, pogoduje vraćanju tradicionalnim vrijednostima, religiji i naciji. Svećenik Pekaović uvažava statističke podatke, ali, premda se početkom osamdesetih godina osjeća veća prisutnost mladih u crkvama, on smatra da ekonomska kriza nije glavni uzročnik povećane religioznosti mladih. On njezin uzrok vidi u probudenu zanimanju za temeljna životna pitanja, što je pridonijelo i porastu kvalitete religioznog doživljavanja, izraženog kroz liturgijsku i sakramentalnu praksu. To mišljenje bilo je veoma blisko odgovoru intervjuiranog pravoslavnog svećenika; on naime uzrok religioznosti vidi u vječnim pitanjima koja i današnje mlade zanimaju, a to su: tko smo, odakle smo i kamo idemo?

(nastavak na 23. strani)

BISKUP, TKO JE TO?

Općenito je poznato da su biskupi apostolski nasljednici. No kada to kažemo možda imamo na umu isti sadržaj kao kad se govori o jednoj kraljevskoj dinastiji ili redosljedu rektora jedne visoke škole, da ti ljudi dolaze jedan poslije drugoga bez neke nutarnje dublje suvislosti. Međutim, to nije slučaj sa biskupskom i apostolskom službom.

NA EVANDEOSKIM TEMELJIMA

Ako prelistamo stranice Novoga Zavjeta, naći ćemo da je Isus već sam čin izbora uzeo veoma ozbiljno. Kod Luke čitamo: "U one dane iziđe Isus na goru da se pomoli i provede noć u molitvi. Kad se razdanilo, dozva k sebi učenike i između njih izabra Dvanaesticu, koje nazva Apostolima..." (Lk 6, 12). Isus želi da oni budu njegovi "drugovi". Oni sačinjavaju oko Isusa i sa Isusom jednu zajednicu, koja živi njegovim životom. U toj zajednici je odnos koji više slični odnosu između utemeljitelja i njegovih prvih drugova, nego između učitelja i učenika. Žive zajedno s njim do konca života da bi postali svjedoci njegovih riječi i djela, a kasnije i uskrsnuća. Tako oni postadoše temelji Crkve, kako se čita u knjizi Otkrivenja: "Gradske su zidine imale dvanaest temelja, na njima imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih" (Otk 21, 14). Kod sv. Marka čitamo: "Ustanovi, dakle, Dvanaesticu" (3, 16). Njima je dao posebnu zapovijed da ljube "jedni druge, kao što sam ja ljubio vas." (Iv 15, 12) Samo izvršavanjem ove zapovijedi moći će održati svoje zvanje živim i djelotvornim po prisutnosti Isusovoj, koju osigurava djelotvorna međusobna ljubav. Zato će Petar na saboru u Jeruzalemu reći: "Zaključismo Duh Sveti i mi" (Dj 15, 28). Oni imaju posebni autoritet u upravljanju, posvećivanju i naučavanju zajednicom vjernika, a sav taj ugled kao da izvire iz otajstvene prisutnosti Isusove. "Tko vas sluša, mene sluša; tko vas prezire mene prezire" (Lk 10, 16). Na drugom mjestu: "Tko vas prima, mene prima..." (Mt 10, 40).

Tko prima Apostola prima Krista, to je opće uvjerenje prve Crkve. Opet na drugom mjestu: "Zaista, kažem vam, što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu; i što god odriješite na zemlji, bit će odriješeno i na nebu" (Mt 18, 18). Kad Krist ne bi bio prisutan i kad ne bi On djelovao u Apostolima u vezivanju i odrješivanju, Nebo to ne bi moglo potvrditi. I konačno Apostolima je dana ona vlast koja je bila dana Isusu: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio! I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mt 28, 18 - 20). I iz riječi kojima Isus šalje Apostole, izbija sve dostojanstvo njihova poslanja: "Kao što mene posla Otac, i ja šaljem Vas" (Iv 20, 21). Ali njihovo poslanje je kao i Isusovo služenje: "... tko među vama hoće biti najveći, neka vam bude poslužitelj... Tako i Sin čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dadne kao otkupninu za mnoge" (Mt 20, 26 - 28). I iz Isusove velikosvećeničke molitve se vidi koliko je Isusu ta stvar na srcu: "kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka oni u nama budu jedno. Slavu koju si mi dao, ja dadoh njima, da budu jedno, kao što smo mi. Ja u njima, a ti u meni, da postanu potpuno jedno, da svijet upozna da si me ti poslao i da si njih ljubio kao što si mene ljubio" (Iv 17, 21 - 23) i na koncu iste molitve moli Oca da On "bude s njima" (Iv 17, 26).

TRAGOM NAUKE PRVE CRKVE

Pogledajmo kako se u prvoj Crkvi misli i postupa prema biskupu. Kod Ignacija Antiohijskog, koji je među starim ocima

pravi teolog biskupstva. On preporuča svojim suvremenicima: "Potrebno je promatrati Biskupa kao samog Gospodina (iz pisma Crkvi efeškoj). Na drugom mjestu opet piše: "Slijedite svi biskupa kao i Isus Oca". Za Ignacija je biskupstvo božanska služba, a Biskupi Crkve "katoličke" (ovaj pridjev on prvi upotrebljava) postaju dionici te službe. Ovu nauku Ignacije uzima iz prve Petrove poslanice: "... lutaste poput ovaca, ali se sada obratiste k Pastiru (Kristu) i čuvaru (= episkopos, grčki) duša svojih". (2, 25) Nadalje kod Ignacija čitamo i ove retke: "Neka se smatra valjanom ona Euharistija koju slavi biskup ili onaj kojeg je za to zadužio. Gdje se pojavi biskup, tamo neka bude zajednica, kao što gdje je Isus Krist, tamo je Katolička crkva. Bez biskupa nije dozvoljeno ni krstiti, ni slaviti agape. Tko časti biskupa bit će počašćen od Boga, tko čini nešto kradomice od biskupa, služi đavlu" (Iz pisma Crkvi u Smirni).

Sv. Ivan Zlatousti postavlja pitanje: "Trebamo li se pokoravati poglavaru kada je zao?... ako misliš obzirom na vjeru, izbjegavaj ga... ako je naprotiv zao u svom životu... poslušaj Krista koji kaže: "Obdržavajte sve što vam kažu, ali nemojte se ravnati po njihovim djelima". A Katarina iz Sijene kliče: "... Svako poštivanje koje se iskazuje mojim službenicima ne ide njima nago meni, zbog krvi koju sam im dao da je poslužuju". Ali isti Oci se trude da reknu i svetim pastirima što od njih očekuju. Jeronim savjetuje poglavarima da čuju ove riječi: neka budu podložnici svojih podložnika, jer je i Spasitelj uzeo lik sluge da služi svojim učenicima. Kod sv. Petra Krizologa pak čitamo: "Učiteljstvo predpostavlja znanje, ali autoritet učiteljstva temelji se na životu. Onaj koji čini ono što uči, čini poslušnim onoga koji ga sluša. Prava norma naučavanja je poučavati djelima" (Govor 167). A Grgur Veliki ovako piše: "Potičemo vas da se pokažete tako blagi prema vjernicima, kako biste ih potakli da više vole vašu ispravnost, nego da se boje..." (Poslanica II.). I još jednu misao Katarine Sijenske: "... Morate biti cvijet (u vrtu svete Crkve) koji miriše, obučeni u bjelinu čistoće, s mirisom strpljivosti i veoma žarke ljubavi, široka i slobodoljubiv srca, ne uskogrudni, učeći od prve istine koja je zbog širokogrudnosti dala svoj život. To je miris koji morate širiti u slatkoj Kristovoj zaručnici..." (Iz pisma kard. G. Degli Orsini).

A ŠTO KAŽE KONCIL?

A evo što nam o biskupskoj službi govori II. Vatikanski koncil: "U biskupima se nalazi među vjernicima Gospodin Isus Krist... Sjedeći, naime, s desne Boga Oca, ne prestaje biti prisutan u zajednici svojih biskupa... propovijeda riječ... ne prestano dijeli vjernicima sakramente; po njihovoj očinskoj službi pridružuje nove udove... i napokon upravlja i uređuje Narod".

Kada je sada, eto, pred našim očima orisan lik biskupa viđen evanđeoskim očima, očima tradicije prve Crkve i II. Vatikanskog koncila, preostaje nam da se pred tom stvarnošću zaustavimo i možda ispravimo tolike stavove koji nisu u suglasnosti s ovom evanđeoskom stvarnošću. Potrebno nam je sigurno obraćenje! Učinimo to spremno, jer samo kršćanstvo izvornog i evanđeoskog nadahnuća ima šansu da progovori svijetu i da mu pomogne da i on nađe sebe u ovaj povijesni tren, da "upozna svijet da si me ti poslao i da si njih ljubio, kao što si mene ljubio" (Iv 17, 23). (v. "Bačko klasje", br. 12, od 25.02. 1981.).

S PAPOM IVANOM PAVLOM II.

Od posljednjeg broja "Bačkog klasja" Papina bi se djelatnost nekako mogla obilježiti njegovim apostolskim putovanjima po Africi (i to peti put za svoga pontifikata!) te putem po sjeveru Evrope (po protestantskim zemljama Skandinavskog poluotoka i Islandu), te njegovom brigom oko provodjenja u život odredbi II. Vatikanskog koncila (mislimo na njegovo pismo u povodu 25. obljetnice koncilskog dokumenta o sv. Liturgiji), a prema Crkvi u našem narodu ovo razdoblje obilježeno je novim biskupskim imenovanjima.

VELIKI ODVJETNIK SIROMAŠNIH

Peto afričko apostolsko putovanje Ivana Pavla II. u toku kojega je posjetio otoke Madagaskar i Reunion, te državu Zambiju i Malavi, bilo je obilježeno Papinim javnim nastupima u kojima se zauzimao protiv velike bijede i siromaštva, kojim je još uvijek obilježen ovaj kontinent, tako da ga je visoki državni funkcioner Madagaskara nazvao "odvjetnikom siromašnih i obespravljenih". Na ovom putu Papa je nedvosmisleno osudio svaku vrstu rasizma i kolonijalizma, koji su također

jedan od uzroka materijalne i duhovne bijede ovog dijela svijeta. Papa stalno afričkim narodima govori da je Isus jedini prijatelj afričkih naroda i da je on pravi njezin osloboditelj.

Kao i na svim dosadanjim apostolskim putovanjima, Papa se zauzima za mir među narodima i uopće na svijetu, pa ga je zato zambijski predsjednik Kenneth Kaunda nazvao: "vođom svijeta za mir". No, kako Papini govori nisu samo uopćene izjave, nego su sasvim konkretni pozivi pojedinim narodima na međusobno pomirenje i obustave neprijateljstava, otvoreno zahtijevajući povlačenje stranih trupa iz Angole, zauzimajući se za što veću slobodu Zambije, posljednje afričke zemlje, koja je postigla samostalnost. Dakle, prolazi svijetom kao anđeo mira.

EKUMENSKO HODOČAŠĆE PROTESTANTSKOJ BRAĆI

Prvo putovanje jednoga Pape na sjever Evrope. Pohodio je Norvešku, Island (najsjeverniji dio Evrope) Finsku, Dansku i Švedsku. Ovo su zemlje sa velikom

većinom pučanstva protestantske vjeroispovjesti, a katolici tvore neznatnu manjinu. Ovo putovanje pape Ivana Pavla II. ima izrazito ekumenski i dijaloški karakter. Primanje sa velikom radošću i otvorenošću, no bilo je ponegdje i osporavanja. Ovim svojim putovanjem sv. Otac nam jasno stavlja do znanja, kako i On sam veoma ozbiljno uzima odredbe II. Vatikanskog koncila s obzirom na ekumenizam i uopće dijalog, na koji se Crkva tim koncilom odlučila. Ovo apostolsko putovanje može se razumjeti samo u duhu ekumenskih nastojanja Crkve i želje da se uspostavi dijalog sa našom kršćanskom braćom luteranske tradicije, čemu je ovaj put sigurno veoma mnogo doprinio.

BRIGA DA SE KONCILSKA OBNOVA NASTAVI

Kako nam kalendar svake godine pripominje po koju obljetnicu u vezi s zbivanjima na II. Vatikanskom koncilu, tako se Papa trudi, da sve te datume iskoristi (mislim na 25. obljetnicu proglašenja pojedinih dokumenata) te da cijelu Crkvu ne samo podsjeti na taj datum, nego da sasvim konkretno učini pregled svega što je učinjeno ili propušteno na provedbi spomenutog dokumenta ili odredbe u ovih proteklih 25 godina, te da potakne na daljnji razvoj spomenutoga područja, jer je to bila i prvotna nakana samoga koncila. Tako je učinio i sa dokumentom o sredstvima društvenog pripćivanja, kao i sa veoma važnim dokumentom o svetoj liturgiji, koji je bio jedna od najvećih prekretnica u povijesti sv. Liturgije u Katoličkoj crkvi uopće u toku njezine skoro dvijetisućljetne povijesti.

Ovo Papino pismo u vezi sa sv. Liturgijom trebalo bi biti za nas svećenike i vjernike veliki ispit savjesti. Što smo učinili da se narod što bolje uključi u liturgiju, ne samo recitiranjem dijelova koji na njih spadaju, nego da li se uključuju kroz čitanje sv. Tekstova, prinošenju darova, a još više unošenjem svog svakidanjeg života i rada, te svoje duhovne i kulturne baštine u samu liturgiju, kako su to nekada naši stari glagoljaši činili na temelju ćiriko-metodske baštine! Na žalost još mnoga područja liturgijskog života nije zahvatila liturgijska obnova. Kakvi su nam sprovodi, (koliko svećenika, toliko obreda), vjenčanja, krštenja pod Misom, a liturgijske večernje, jutarnje, službe čitanja. Za nas su to nepoznate stvari! Hrvatski liturgijski institut, koji su nedavno naši biskupi osnovali, nadamo se da će nam u tome pomoći, kako bi se liturgijska obnova nastavila i produbljivala. Liturgija je najbolji odgojitelj vjere, jer je odmah i ispovjeda i provodi u život.

PAPINA BRIGA ZA CRKVE U ISTOČNOJ EVROPI

Dah perestrojke otvara nove prostore slobode i za katoličke zajednice i u samom sovjetskom Savezu. Tako je Papa mogao potpuno urediti pitanje davno nepopunjenih biskupija u Litvi i drugim sovjetskim republikama. Povjesni kompromis između Poljske vlade i naroda, kojega predstavljaju veliki sindikalni pokreti zvani "Solidarność" na čelu sa narodnim liderom

Lechom Walesom, učinio je da je konačno Katolička crkva u Poljskoj priznata kao pravna osoba, što je bio vazda zahtjev poljskih biskupa i uvjet da dođe do uspostave diplomatskih odnosa sa Vatikanom. Novi zakoni, koji reguliraju ovu materiju, donose nove prostore slobode Crkvi i njezinu djelovanju, što svakako za Papu predstavljaju veliku radost, ali i skrb, kako će i da li će te mjesne Crkve biti zrele i sposobne odigrati svoju zadaću u tim novonastalim situacijama.

Liberalizacioni procesi u Mađarskoj otvorili su Crkvi velika nova područja rada, ali prema izjavama samih biskupa, ta se Crkva našla zatečena. U ovaj povijesni čas na velikim je mukama što učiniti. Biskupi i svećenstvo morali bi se ispravno postaviti te dobro sagledati situaciju kako bi se snašli u procesu liberalizacije. Redovništvo mora doživjeti bitne promjene kako ne bi došlo do novih pastoralnih problema. Na tom će se ispitu pokazati koliko je životna snaga mađarskog redovništva. Što bude imalo u sebi životne snage, obnovit će se, a što ne bude imalo snage, propast će.

Dobro bi bilo da Crkva izbjegava nepotrebnu suradnju s režimima koji joj očito ne žele dobru budućnost. Te znakove vremena treba ispravno shvatiti i prema njima zauzeti ispravan stav. Vođstvo Crkve ne bi smjelo zatajiti kada se radi o životnim trenutcima Crkve u pojedinim narodima.

U Čehoslovačkoj još predstoje velika imenovanja biskupa i ako ne budu izabrani sposobni ljudi, Crkva će i tamo zatajiti kao što je to bio slučaj i nekim zemljama, a vjernički narod bit će razočaran, jer je on (pogotovu u Slovačkoj) uvijek u Crkvi tražio svoj moralni i duhovni oslonac, a imao ga je i sada ima u Rimu vjernim svećenicima tzv. "tajnim biskupima" i velikom broju "tajnih redovnika i redovnica", koji drže dušu toga naroda.

MEĐU LJILJANIMA

Moj mili sin
nevino još spava
s čarima svim
blaženog zaborava
među ljiljanima

Krase ga mirni sni
daleko od ljudi svih
i trudnih muka zlih.

Kada zora zaplavi,
i u njegovoj glavi
javit će se zbilja
među ljiljanima.

Jakov Kopilović
22. VIII.1980.

PRILOG MLADIH

Lijepo je da na ovoj zemlji žive ljudi kao što si ti

S. Lice

SNAGA LJUBAVI

Darujemo Vam opet nekoliko stranica. U njima Vam darujemo sebe kroz svoja razmišljanja, kroz svoja nadanja, svoje želje, svoje prijedloge života, svoje molitve... U njima Vas izvješćujemo što smo radili, kako i gdje smo se susretali... No, ono što nekako izbija na površinu u ovom našem Prilogu jest govor o ljubavi.

Došlo je to s proljećom. Proljeće je vrijeme novoga života i vrijeme buđenja ljubavi. Taj novi život i to buđenje ljubavi najavljuju visibabe koje se probijaju kroz promrzlu zemlju, te prvi pupoljci badema. Novi život i "novu" ljubav najavljuje i ljubavni zov insekata i zaljubljeni pjev grlice i crnog kosa, te ljubavni plesovi i borbe životinja...

I Sveto pismo nam u Pjesmi nad pjesmama progovara o tom proljetnom buđenju ljubavi: "... Dragi moj podiže glas i govori mi:

Ustani dragano moja, ljepoto moja,
i dodi,
jer, evo, zima je već minula,
kiša je prošla i nestala.
Cvijeće se po zemlji ukazuje
... i glas se grličin čuje
u našem kraju"

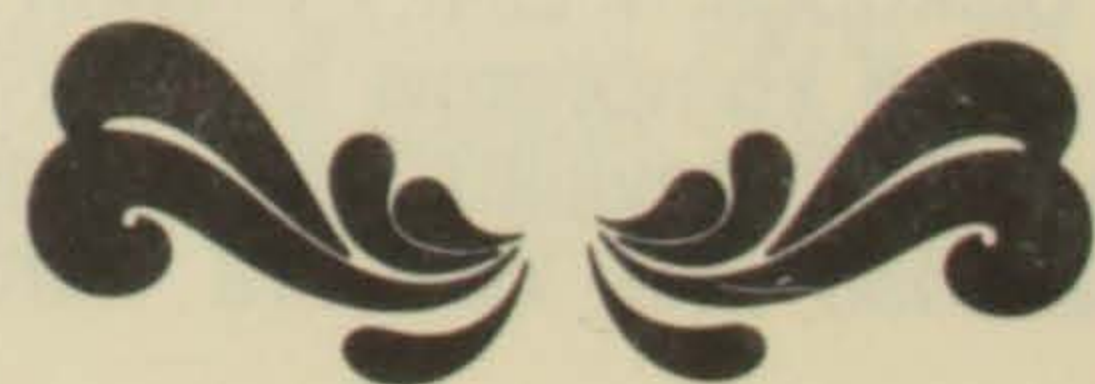
(2, 10-12).

U proljeće se budi ljubav i u srcima mladih. Na ulici srećemo zaljubljene kako se nježno drže za ruke; mnogi ugovaraju zaruke i vjenčanje, počinju svadbe...

Ovaj naš prilog dar je "Proljeća" u nama, koje je oživjelo u našim srcima želju za istinskom ljubavlju, jer samo ljubav je snaga koja je kadra promijeniti ljudsko srce, zacijeliti rane mržnjom nanešene... Samo ljubav može ujediniti zavađene i zaraćene; ljubav je moć koja pobjeđuje sve prepreke. Samo ljubavlju može se izgrađivati bolje i ljepše sutra - "novo nebo i nova zemlja".

Svjesni smo da nije lako ljubiti uvijek, u svakoj prilici i ljubiti svakog brata čovjeka tom istinskom ljubavlju i zato nam je potrebna pomoć Boga - izvora ljubavi, i zato se želimo trajno napajati na tom izvoru kroz molitvu, meditaciju, čitanje sv. Pisma; kroz Euharistiju i sakrament sv. ispovijedi, a nadasve dobrim djelima, jer ljubiti se uči ljubeći... Snagu ljubavi koju je u nama oslobodilo "Proljeće" htjeli bismo iskoristiti u tu svrhu. Ovih par redaka tek je kapljica u moru.

A. A.

MOLITVA NA RASKRŠĆU ŽIVOTNIH PUTEVA

Obraćam Ti se, Gospodine, jer Tebi vjerujem, jer si me Ti uvijek razumio, jer Tebe volim. Želim Ti povjeriti svoje misli, svoje snove, maštanja... Želim Ti povjeriti i svoje najskrivenije želje i nadanja.

Iz dana u dan vrijeme prolazi sve brže. Mnogi vidici i putevi otvaraju se preda mnom. A ja!? Stojim sama na raskršću života i ne znam kamo da krenem, što da odlučim. Čuješ li moj zov, koji se prolama kroz noć?! Vidiš li moje raširene ruke koje Te mole da mi kažeš što mi je činiti?! Vidiš li suze u očima mojim koje Te mole da mi pomogneš?!

Molim Te, otjeraj strah i nedoumicu od mene i daj mi snage da krenem kroz život onim putem kojim Ti želiš da idem. Ne dozvoli mi da pokleknem. Ne dopusti da se bojim životnih borbi, odricanja, patnji... Daj mi snage i ljubavi. Gospodine, Prijatelju moj! Snaga mi je potrebna da ne bih pala pod udarcima neugodnosti i poteškoća koje nosi ovaj život. Ti znaš kako sam slaba. A ljubav!? Ni nju mi nemoj uskratiti, molim Te. Podari mi je u izobilju. Jedan dio potreban je mome srcu, meni samoj, a mnogo više ljubavi potrbno mi je da ju darujem drugima. Toliko je ljudi oko mene kojima je jako potrebna ljubav i razumijevanje, a uz Tvoju pomoć ja bi im ju mogla darovati.

Ponekad iz daleka čujem plač djeteta kojem nema tko pomoći, komu nema tko pružiti ljubav, utjehu. I u trenutku, više od svega na svijetu, željela bih da sam uz njega, da ga ljubim, volim, tješim kao rođena majka. Ali, taj plač dolazi iz daleka, treba prijeći preko "mora i planina", treba mnogo odricanja da bih stigla do njega.

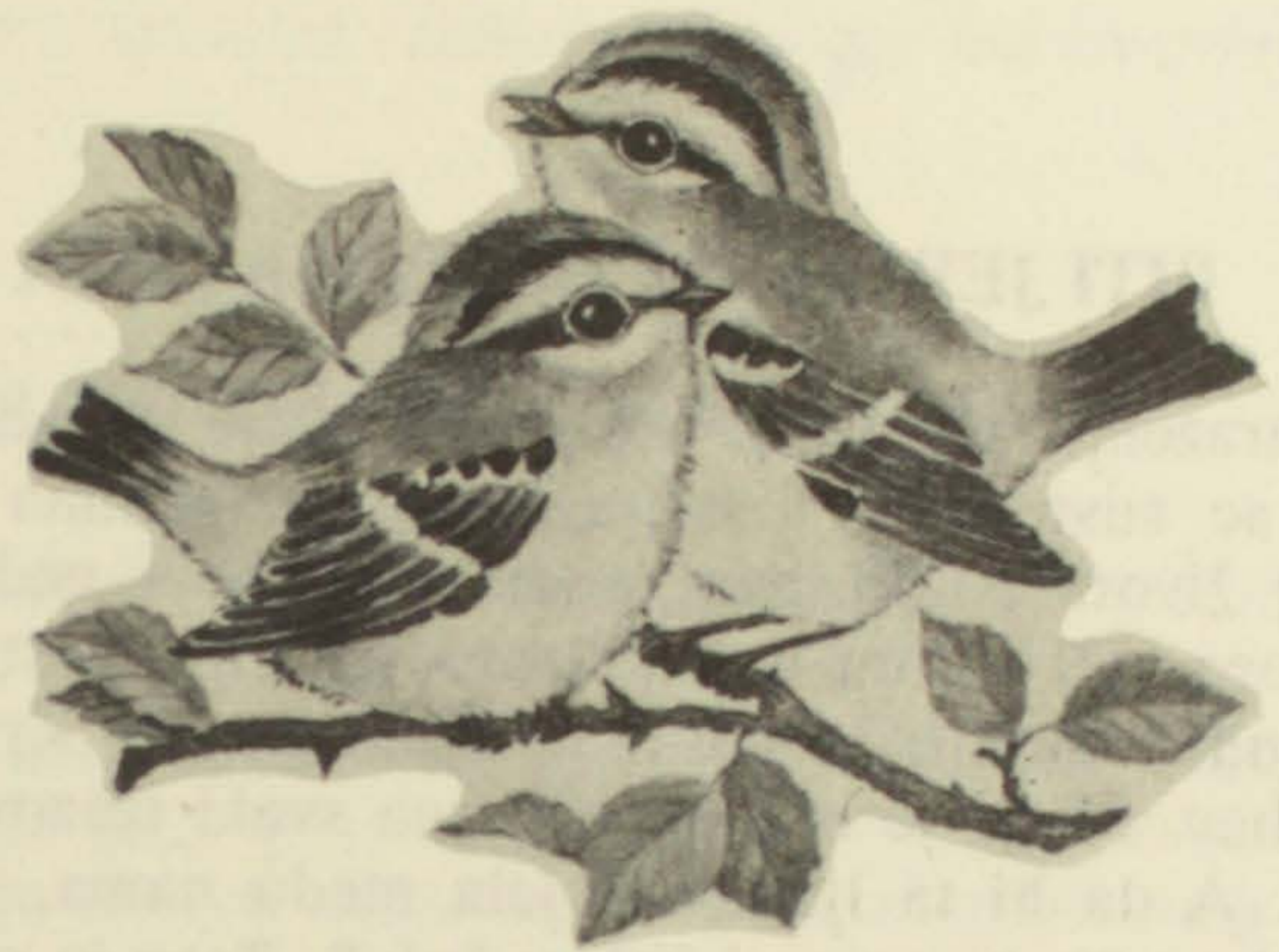
Reci mi, reci, Gospodine, što želiš od mene! Da potražim takovu djecu?! S druge strane gledam iz dana u dan sve više zabrinutih lica ljudi koji me okružuju. Vidim sve su veći i veći njihovi problemi i tereti koji ih pritišću i prijete da ih satru. Silno bih željela i njima pomoći - olakšati im poteškoće, rješavati probleme - i znam da bih to mogla uz Tvoju pomoć. No, u meni se također rada i želja da darujem život. Da ostanem tu gdje su korijeni mojih predaka i da nastavim tamo gdje su oni stali... Reci mi, želiš li, možda, to od mene?

Gospodine, reci mi i pokaži mi što mi je činiti!

LIJEČENJE SVIJETA TERAPIJOM LJUBAVI I ZAJEDNIŠTVA

Sva je zemlja imala jedan jezik i riječi iste. Među ljudima vladaše sloga i razumijevanje. Tada oni odlučiše podići sebi grad i toranj sa vrhom što doseže do neba. Uzoholiše se, htjedoše doseći Boga, pa on siđe i pomiješa im jezike, te jedan drugog nisu razumjeli... I tako otpoče svada i nerazumijevanje; rodi se zavist, mržnja, svoje-glavost, razdor, niknu podvojenost i rasu se zlo. Ne mogavši se složiti, razidu se po svoj zemlji.

Mnoge su se zime zabijelile od tada u njedrima drage nam planete. Mnogi je mrtvi list ostao zgažen u travi. Zaboravili smo gledati radanje dana i dječje oči. Ne znamo više nazvati čovjeka imenom. Ljudi su nam tako daleki. Gubimo se u svakom zrcu pijeska što proteče kroz usko grlo pješčanog sata. Ne znamo osjetiti meki dodir tuđeg vlažnog dlana, a pod prstima osjećamo samo ledeni dodir čelika. Pod jastucima nam se radaju ledeni mačevi umjesto snova. Gazimo žito, smijući se možda nekoj malenoj, tananoj, crnoj ruci koja se grči u posljednjem vapaju za zalogajem kruha. Pretvorili smo se u robove reklama, u junake iz stripova... Ruke nam miluju tastaturu kompjutera umjesto nečije nemirne kovrdže. U našoj memoriji više nije učitana nježnost. Stojimo na vjetrometini svijeta okrenuti leđima jedan drugome, a ipak vezani neraskidivim vezama kojima nas je Božja ljubav povezala. Ispred nas, nitko - a iza nas?! Ne okrećemo se. Ta, boja tuđih očiju za nas nema značaja. Zje-nice radaju samo Našim jutrima. Upijaju samo Naš put i Našu suzu. Sami smo. Na svijetu jedini! Na tronu sam "Ja", a ne "Mi"!

Udaramo se u prsa vičući: "On je moj crni, bijeli, žuti brat!", a što činimo da nam taj "brat" ne ostane daleki, anonimni pojam u svijesti?! Što činimo za brata koji je pored nas?

A svijet upravo vapi za čistim snom. Njemu je potrebno vratiti dušu. On čezne za mirom, za jednakošću, za skladnim treptajem strune Svemira čiji smo mi trun. Stoga, opletimo svijet paučinastim nitima ljubavi! Ne, to nije moguće! Srušimo najprije bedeme u oku i laž kojom smo zadojeni. Ne dajmo da nas uče da je jedinstvo svijeta puki idealizam! Ruka u ruci što obuhvaća Zemlju dlanovima mora postati naša stvarnost. Odbacimo staro geslo "svoje voli, tuđe poštuju" i prigrlimo novo "voli tuđe,

poput svojeg". Jer samo tako možemo istinski ZAJEDNO živjeti. Izgradimo mostove preko rijeka što nas dijele. Sagradimo most na kome bi se ponovo sreli. Ne, to nije teško! Samo otvorimo oči, zasjajmo osmjehom i naučimo jedno drugom reći: "lijepo je da na ovoj Zemlji žive ljudi kao što si ti". Osjetimo svakog čovjeka bliskim i volimo. Jedino volimo! Jer, i najmanji gest ljubavi čini svijet boljim.

Učinimo li to, naš će se maleni svijet poput pupoljka rascvasti pod zracima ljubavi i ova Zemlja imat će opet jedan jezik i riječi iste!

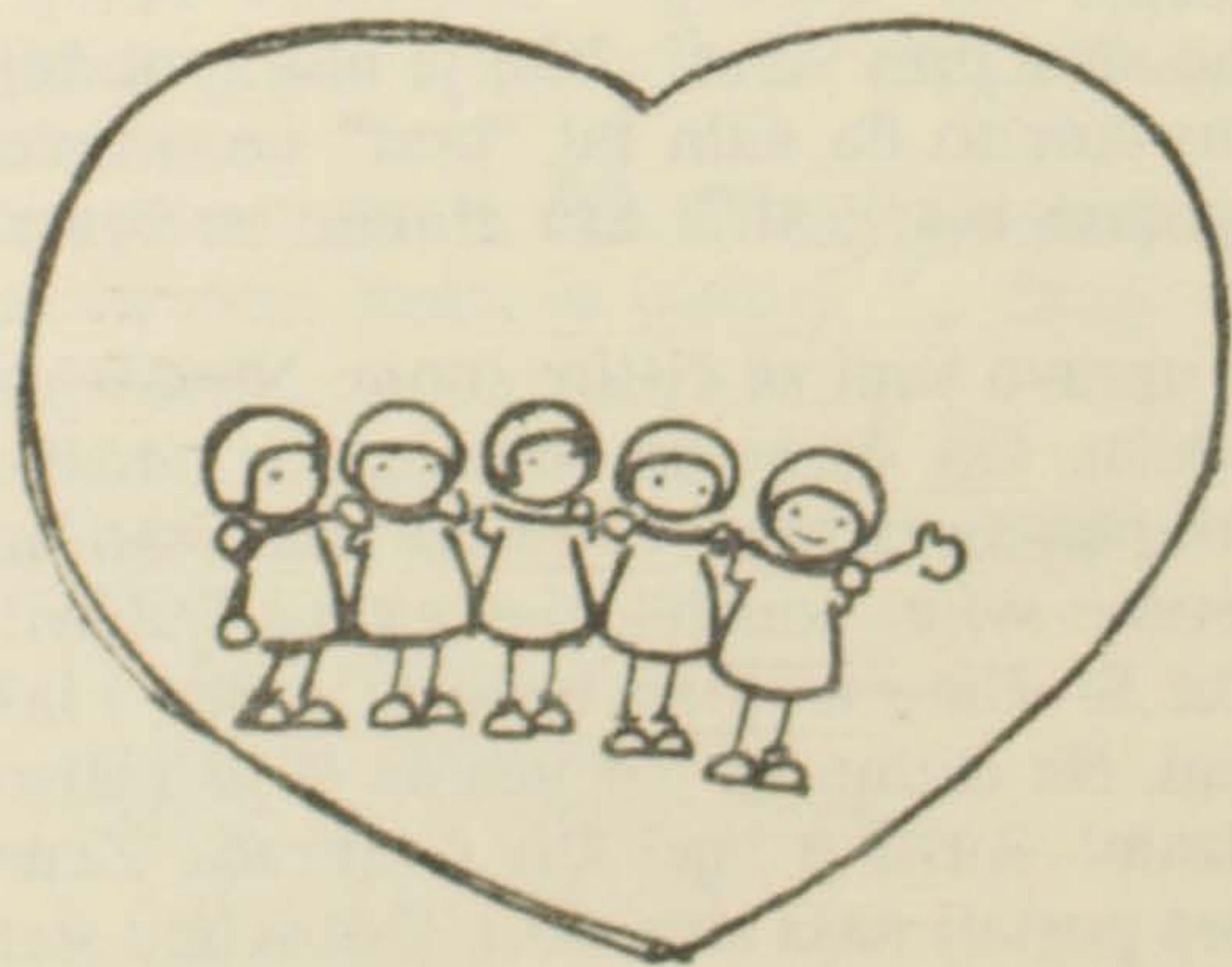
Školjka

BITI JEDNO SRCE I JEDNA DUŠA

U traženju odgovora na svoje težnje i nadanja mi mladi se susrećemo s najrazličitijim oblicima "suvremenog života", koji nam nude isprazne i nedorečene odgovore. Ali u tom moru straha i nesigurnosti, Crkva nam nudi temeljiti i siguran oslonac: Krista, Krista koji je Ljubav. Stoga je naš odgovor na svaki izazov života: ljubav. A da bi ta ljubav živjela među nama, moramo biti jedno, "jedno srce i jedna duša". Zato je potrebno da se češće vidamo, susrećemo, razgovaramo... da budemo zajedno.

Tako nešto pokušali su ostvariti mladi župe Isusova Uskrsnuća iz Subotice i mladi župe Presvetoga Trojstva iz Male Bosne. Bili smo zajedno u razgovoru, molitvi, pjesmi...

Susret je bio u samostanu sestara Naše Gospe, u "Anuncijati". Susret smo započeli igrom i upoznavanjem. Kada su prošli prvi, najteži trenuci, sve drugo je išlo lako. Svi smo rješavali jedan mali test o zaljubljenosti, a ocjene su nam pokazale da još puno toga moramo naučiti (kako je teško ljubiti za 5!). Nakon toga razvio se razgovor o ljubavi, a sve što je ostalo neiskazano i bez odgovora našli smo na zajedničkom Križnom putu u crkvi. Iskusili smo kako je divno biti jedno u molitvi i razmišljanju o Isusu Spasitelju! I ovaj Križni put nam je pokazao kojim putem moramo poći i s kakvom ljubalju moramo nositi svoj križ. A da je to moguće i ostvarljivo i u današnjem svijetu, govore nam životi mnogih velikana našega vremena. To smo vidjeli

u filmu o Majci Tereziji, koji govori o poslanju jedne žene, koja zaslužuje da se zove majkom, jer to jeste milijunima napuštenih, starih, unesrećenih, siromašnih i bolesnih... Majka Terezija nam govori svojim životom na konkretan i neposredan način, kako treba svjedočiti Krista i biti Kristov. Film nas je dirnuo u srce.

Ovaj naš susret završili smo pjesmom da bismo u svojim srcima zapečatili bogatstvo i ljepotu zajedničkog susretanja, s nadom i željom da naše zajedništvo ne završi ovim jednim susretom, nego da ih bude još puno više i većih i radosnijih.

Lucija

MARANATHA

(U Zagrebu je u travnju izišao iz tiska prvi broj lista "Maranatha" nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa, kojemu je glavni i odgovorni urednik naš bogoslov Frano Jozić iz Sombora. Čestitamo Frani na ovom poslu i očekujemo njegovu suradnju u Bačkom klasju i Subotičkoj Danici. Prenosimo njegov članak iz tog lista).

ZOV LJUBAVI

Koliko puta
na koliko načina
si mi znala reći
Ljubavi moja
Ljubavi moja

Toliko puta
na toliko načina
mucajući
pokušao sam Ti reći
Ljubavi moja
Ljubavi moja
često, često
čujem samo jeku
Našeg
Ljubavi moja... Ljubavi moja...

Piše se velikim slovom jer je velika (zapravo Beskonačna), jer je Prava (nepatvorena), jer je Istinita, Sveobuhvatna... jer je - Ljubav! Pa ipak, (nije li) samo slovo na papiru (baš kao i ovo ovdje) dok se (jednom, u nama) ne zbude, ne dogodi, ne osjeti, ne iskusi...

Koliko naime prođe, dok se (u nama) ne zbude, dok se ne probudi uspavana Zaljubljenost? Koliko? I kad se zbude, kad se dogodi, po kojim i kakvim Njenim (i našim) znakovima se prepoznaje? Kakvim (kojim) to putevima i načinima majka postaje Dragana, Prijateljica, pa zaručnica, Dijete, Igra, Prijateljstvo... Ne sreće li ju se (i ne prepoznaje) preko mame i tate, braće i sestara, preko drugova, prve zaljubljenosti župnika i crkve, ljudi s kojima se susrećemo, slučajnih prolaznika, dugoočekivanih susreta, prijatelja, rad-

osti i žalosti, ubogih na cesti... uvijek u cipelama veličine naših nogu, ukorak (u), ispred i iza nas, uvijek s nama...

Od sveg govora najviše volim šutnju. Ne moram lupetati - a i mogu čuti... Sebe i Nju (Njega, ako hoćete) Nju i sebe, nas, Našu šutnju, tako rječitu... Koliko puta i koliko često i na koliko načina...

I onda, ne ostavlja li se sve radi Nje, (ne ostavlja li se) dom, majka i otac, braća i sestre... ne postaju li "stvari" manje važne - nebitne radi Nje... ne postaje li važan čovjek (čijim očima Ona gleda), ne postaje li važno, ne dobiva li na vrijednosti sve, ne mijenja li se (sve) radi Nje... ne zaljubljuje li se (tek) kad nam Ona prišapne u uho... ne stupa li se u Njen red, (ne staje li se) pod Zastavu Ljubavi...

Frano Jozić

KAO DJECA

Došao je Netko,
došao je da ti sa ogledala čistoće
ubere jedan poljski cvijet.

Pokucao je Netko,
pokucao je da ti poželi
samo lijepe snove.

Šapnuo ti je Netko
samo nekoliko riječi
da ti dušu osvježi.

Nasmijao se Netko,
nasmijao se da ti
tugu tvoju sjetnu razbistri.

Stoga,
primi dijete, koje Ti
dlan svoj maleni pruža.

Nensy

POKLADU U BAČU

Vjeronaučna grupa mladih župske zajednice u Baču na vrlo lijep način proslavila je poklade u svojoj vjeronaučnoj dvorani. Poslije kratkog izlaganja o starim običajima o slavljenju poklada, što je pročitala srednjoškolka Maja Buković, uslijedili su kratki komični igrokazi u kojima su učestvovali skoro svi mladi (koji pohađaju vjeronauk), a bilo je i po koje dijete iz dječje vjeronaučne skupine. Može se odati priznanje načinu i uspjehu, kojim su sve izveli. Vjeronaučna dvorana bila je puna roditelja i ostalih gostiju, koji su im srdačno aplaudirali. Bilo je veoma veselo i ostatak će nam u sjećanju.

Klas

Prizor iz igrokaza - zašto ne bi mogao biti stvarnost?!

MLADI TAVANKUTA U MADJARSKOJ

STOPAMA BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

Naša grupa mladih ove godine je na svojim sastanicima proučavala život i djelo biskupa I. Antunovića. Povod za to bilo je obilježavanje stogodišnjice smrti ovog našeg velikog rodoljuba. Na svojim sastancima upoznali smo vrijeme u kojem je on živio, socijalne i vjerske prilike, s posebnim osvrtom na Bunjevce i Šokce. Njegov životni put, mukotrpan ali slavan, oduševio je naše mlade. Proučavanje njegove književne ostavštine probudio je i ponos i svijest, kakvog je velikog čovjeka dao naš rod. Stoga nije čudo, što je pao prijedlog, da posjetimo mjesta u kojima je živio i radio ovaj naš velikan.

Ideja je ostvarena početkom mjeseca svibnja ove godine i nazvali smo je "Stopama biskupa I. Antunovića". U četiri automobila, na čelu sa svojim župnikom A. Gabrićem, 11 omladinaca i omladinki, poslije Mise, krenulo je prema graničnom prijelazu Kelebije. Većina je sada imala prvi pasoš u rukama i s nestrpljenjem i malom nervozom prelazila granicu. Nakon uspješnog prijelaza granične crte, praćeni sitnom kišom, vozeći se prema Čikeriji promatrali smo obrađena polja i po gdjejoji bunjevački salaš. Prva stanica bila je Čikerija. Kod župnika Antuna Šabića smo već najavljeni i on nas srdačno dočekuje. Razgledali smo lijepu crkvu i pred njom križ koji je podigao Stipan Đukić. U gostoljubivom župnikovom domu pogostila nas je njegova vrijedna domaćica, a tu se našla i naša stara poznanica Teza Kozma, koja među našim omladinkama stvarala ugodno raspoloženje.

Oprostivši se od župnika, krenusmo prema Bačkom Aljmašu, gdje je I. Antunović bio 18 godina župnik. Tragovi njegova djelovanja u tom gradiću su još i sada vidljivi: uređena crkva, lijepa Kalvarija, škola i bolnica, koje su sagrađene župnikovim zauzimanjem. Lijep park oko crkve pružio nam je ugodno iznenađenje. Na najljepšem mjestu, u cvjetnoj rundeli, na kamenom postolju poprsje našega pjesnika Ante Miroljuba Evetovića. Rodni grad mu se dostojno odužio. Odljevnik Meštovićevo

remek-djela ponosno stoji usred grada i svjedoči kakve je ljude rađao naš bunjevački rod. Nažalost, original toga poprsja čami i tuguje u subotičkom Gradskom muzeju. A ne tako davno i u Subotici je Miroljub ponosno stajao pored katedrale. (od 1936. do 1941. god.)

Čavolj na je posebno drago selo. Iz više razloga. Tu je crkva u kojoj krštena Manda Petrić biskupova majka. Na groblju je grob našeg pjesnika i književnika svećenika Ivana Petreša. U glavnoj ulici je i seoski muzej, čija većina eksponata govori o bogatoj kulturnoj baštini ovoga sela. I ono, što nam je najdraže, u Čavolju živi i djeluje sin ovoga sela i izdanak bunjevačkog roda dr. Mijo (Mišo) Mandić. Pred njegovom lijepom kućom parkiramo naša vozila. I tu smo najavljeni pa nas Mišo sa svojom domaćicom dočekuje raširenih ruku i otvorena srca.

Dok razgledamo njegovu bogatu i vrijednu knjižnicu, tiho nas prati glazba sa kazetofona i to baš pjesme i igre sa ovogodišnjeg bunjevačkog prela u Baji. Mišina žena-domaćica, iako ne zna naš jezik, taj manjak nadoknađuje ljubaznošću i bogatom ponudom na stolu. Čudi se što su naši mladi tako stidljivi, pa se skromno služe kolačima, koje je ona čitavu noć pravila baš za nas. Stiže i poruka da nas rodbina Petrešova čeka na groblju. Slikamo se i opraštamo samo od domaćice, jer će nas Mišo dočekati u muzeju, koji je zapravo njegovo djelo. Petrešov grob je okićen, uređen i na njemu za ovu priliku postavljena iz muzeja posuđena Petrešova velika fotografija sa tekstom njegove poznate pjesme "Pod prozorom procvatala ruža". Kratak osvrt na život i djelo ovog našeg rodoljuba, molitva za njegovu dušu i oproštaj od njegovih rodaka, koji ne znaju ni riječi bunjevački?!

Naš prijatelj Mišo Mandić uredio je krasan seoski muzej, pa nas on i dočekuje na njegovim vratima da nam bude vodič i tumač. Tu su nošnje, predmeti iz domaćinstva i mnoge stvari povezane za svagdanji život čavoljskih Bunjevaca. Ugodno iznenadjenje. Pod staklom i Bačko Klasje, onaj broj u kojem je objavljena reportaža iz Čavolja! Potpisujemo se u spomen knjigu, opraštamo od našega Miše i Čavolja, pa krećemo put Baje.

U Baji parkiramo na nekadašnjem žitnom trgu, kraj kojega je dvor biskupa Grašalkovića, koji je sada gradska kuća. Razgledamo franjevačku crkvu sa samostanom, nekada vjersko i kulturno središte našega živilja. Tu je bilo franjevačko učilište, pisale se knjige na našem jeziku, a u crkvi odzvanjala naša riječ i pjesma. Od svega toga sada nema ništa.

Trgovati se može i bez znanja jezika. Naši mladi razišli su se po bajskim trgovinama i za čas potrošili forinte i napunili torbe.

Slijedeća stopa, bilo je kaločko groblje. Poznato je, da je biskup I. Antunović sam želio biti sahranjen u raku pokraj svoje majke. Takva njegova želja sada ima posljedice, da su ti grobovi prekopani, pa se samo otprilike zna mjesto njegovog počivališta. Pomalo ožalošćeni zbog toga,

pomolili smo se za njega i u duši zahvalili za sve ono što je učinio za svoj rod.

Barokna nadbiskupska palata i u njoj čuvena biblioteka, bili su slijedeća meta našega razgledanja. Ta biblioteka je svjetskog glasa. Stojimo zapanjeni nad bogatstvom, veličinom i urednošću. Čuva 120 tisuća knjiga, inkunabula, rukopisa. Mnogo toga je i na našem jeziku. Znanstvenici sa svih strana svijeta dolaze u knjižnicu potražiti rijetke podatke, koji se nalaze samo u ovoj knjižnici. I ovdje se upisujemo u spomen knjigu.

Na lijepom trgu ispred nadbiskupskog dvora je i katedrala i ono što nas je još više interesiralo je Antunovićeva kuća-kurija. Sada je u njoj dom zastranjenih bolesne svećenike. U toj kući se za vrijeme biskupstva svakog dana spremao ručak za 60-70 siromašnih čavolja. Tu su se pisale "Bunjevačko-šokačke novine" i druge knjige koje je biskup besplatno dijelio svome rodu.

Vraćamo se kući. Još samo da svratimo u Santovu i rastajemo se od Madjarske. U Santovu je naš svijet, toliko tako krasno pjeva marijanske litanije, a njihov župnik Jozef Knipf je naš poznanik jer je ljetos bio gost na našem Dužijancu. Prijatno se osjećamo u njegovom domu i u oglednjeli tamanimo sendviče, koji su za nas sada najpopularniji na svijetu. Spominjemo se naše Dužijance, šalimo se i pozivamo ih da ponovo dodju u Tavankut.

Granični prijelaz kod Bačkog Brijega ulijeva i strahovanja. Što će reći carinici kad vide kafu, sir, kumpulatore? No, sva strahovanja su bila bez razloga, jer carinik naš poznanik i više je spreman na razgovor i nego da ozbiljno pregleda prtljažnike.

U kasne noćne sate stigismo kući. Umor i kišica, o kojoj je uporno rominjala, nije mogla pomutiti ponos i radost koju smo doživili u susretu s Ivanom Antunovićom.

*Antun Gabrić, župnik
Tavankuta*

SUSRET MLADIH ŽUPA BAČKOG DEKANATA U BAČU

Dana 9. travnja 1989. godine održan je u Baču susret mladih iz župa bačkog dekanata. Susretu su prisustvovali mladi iz župa: Bodani, Vajska, Plavna, Selenča i Bača.

Na taj susret skupili smo se mi mladi iz želje da se međusobno upoznamo i povežemo te se dogovorimo o zajedničkom radu. Ujedno na tom našem susretu cilj je i bio da kroz upoznavanje i razmjenu iskustava međusobno se potpomazemo u rastu vjere.

Na početku susreta mi mladi smo se međusobno upoznavali na taj način što je svatko nešto rekao o sebi. Iza toga Ivica iz Bodana kratko nas je upoznao sa potrebama ovakvih susreta mladih kao vidom međusobnog razmjene iskustava u rastu u vjeri. Najdivnije je bilo u izlaganju jedne djevojke iz Bačke Palanke. Ona je u svom izlaganju istakla da kao djete "Karitasa" sa vjeronaukom upoznala preko časniha sestara kod kojih je boravila

pojavka njenih novih "roditelja". Za mene je bilo to potresno iskustvo ali ujedno i živo svjedočanstvo da Bog svojih nikada ne zaboravlja. Ujedno jedna djevojka iz Vajske iznijela je svoje iskustvo u radu s djecom. Naime ona već dvije godine u dogovoru sa svojim župnikom drži vjeronauk za djecu II razreda. Sama ističe, da to nije samo vjeronauk već jedan svojevrsan oblik druženja, građenja prijateljstva i pomaganje jedni drugima. Tako npr. kad netko ima rođendan onda mu svi iz grupe čestitaju te na taj način svi skupa doživljavaju sreću i radost.

Ujedno mi mladi smo jedne druge informirali o radu u našim vjeronaučnim skupinama te smo kroz razgovor nastojali obogatiti se iskustvom drugog i svi skupa načiniti jedan korak rasta u vjeri. Na kraju susreta mi mladi smo između sebe izabrali jedan "odbor mladih" u koji su ušli predstavnici iz svih naših župa, i koji bi bio svojevrsan glas mladih svećenicima i glas svećenika mladima. Taj "odbor mladih" bi u budućnosti imao neka konkretna zaduženja u radu s mladima npr. organiziranju raznih susreta, hodočašća itd. Ujedno smo izrazili želju da se mi mladi na ovakav susret okupljamo svaka dva mjeseca.

Za mene osobno, a i za svakog pojedinog sudionika, ovaj susret je bio jedno veliko iskustvo i obogaćenje te sam radosna i zahvalna Gospodinu za ovaj dan.

Anica Filipović
Bač

OSTALI NAŠI SUSRETI

KRIŽNI PUT MLADIH ove godine bio je 12. ožujka u crkvi Isusova Uskrsnuća. Zbog kiše nismo mogli obaviti ga na Kalvariji. Pojedine postaje Križnog puta predvodili su mladi iz pojedinih župa, a na koncu je pobudnu propovijed održao vlč. Marijan Đukić, đurdinski župnik.

Tradicionalno **BDJENJE MLADIH** bilo je u sjemeništu, 18. ožujka u 20 sati. Bđenje se sastojalo iz tri dijela. Prvi dio "Ja sam Put", simbolizirala je zapaljena svijeća. Drugi dio "Ja sam istina" - simbol knjiga Evandjelja, treći dio "Ja sam život" simboliziran vodom. Mladi su sudjelovali aktivno čitanjem Božje riječi, pjesmom, molitvom. Bilo je prisutnih oko 80 mladih. Bđenje je animirao preč. Andrija Kopilović, a predvoditelj je bio vlč. Stjepan Beretić. Na koncu je svima podijelio maslinove grančice biskup Msgr. Matija Zvekanović.

TRIBINA MLADIH održavana je svakog mjeseca, osim u ožujku, kada ju je zamjenilo Bđenje. Evo pregleda tema i predavača:

- 16. travnja 1989. god. prof. Aldo Starić iz Zagreba govorio je na temu "Sakramentalna slavlja i praksa života". Vrlo lijepo. Zapažena plodna diskusija.

- 21. svibnja 1989. predavač je bio dr. Ante Komadina iz Mostara, a tema predavanja je bila: "Kršćanski pristup ljubavi, spolnom životu i braku". Na ovoj tribini bilo je dosada najviše prisutnih - oko 160, a među njima veliki broj novih.

- 25. lipnja 1989. preč. Andrija Kopilović održao je na temu "Ljubav - smisao života - ili...". Po ocjeni mladih jedno od najuspjelijih predavanja.

Bili su to susreti koji su nas okupljali, kojima smo se radovali, koje smo čekali i koji su nas obogaćivali. Treba ih nastaviti!

POVEO SI ME

Poveo si me na put
bez štapa i torbe.

Poveo si me da budem uza Te:
da te primam u svoje oči
da te puštam u svoje uši
da te upijam u svoje srce.

Poveo si me i dao mi
svoju Riječ za snagu i oružje,
svoga Duha da me naprijed pokreće,
svoje Tijelo da me nebom dotiče.

Nisi mi rekao kamo,
nisi mi rekao kako.

Rekao si samo da pođem za tobom;
da ne tražim gnijezda i jazbine,
da ne gradim kuće ni utvrde,
da ne stječem blaga za hrđu i moljce...

Nego da oči punim svjetlošću,
nego da srce nastanim ljubavlju
i da svoje ruke prepustim darivanju.

I da idem...
Da idem sa svima
ne izdvajajuć nikoga.
Da te darujem svima
ne zadržavajuć nikoga.

Poveo si me da budem s Tobom
kako bi mnogi mogli biti više tvoji.
Poveo si me da me ispuniš sobom
kako bi mnogima mogao darovati sebe.

s. Martina

OMNIA VINCIT AMOR

(Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra)

Bačka, "ravan plodna i bez kraja", nezamisliva je bez tamburice, bez njezinog divnog zvuka koji miluje dušu, izaziva treptaj srca, daje snagu života i potiče na ljubav... U Bačkoj se uvijek nje govala tamburaška glazba. Jedan od najznačajnijih skladatelja za tamburicu bio je svakako dr Josip Andrić, rodom iz Bačke. S druge strane pravi virtuoz na tamburici bio je Pere Tumbas Hajo, koji je "uz to ostavio kao poklad budućim generacijama mnogo različitih kompozicija i spletova narodnih pjesama u obradi za tamburaški orkestar".

Stopama ovog legendarnog Subotičanina krenuo je u Subotici 1986. godine "Subotički tamburaški orkestar" pod umjetničkim rukovodstvom Stipana Jaramazovića, tog zaljubljenika u tamburicu i tamburašku glazbu, koji s puno ljubavi traga za talentima i tako je stvorio divan tamburaški orkestar, kojemu već ni u Evropi nema premca.

Ovaj mladi orkestar nastupao je s nizom istaknutih jugoslavenskih solista i pod ravnanjem nekoliko značajnih dirigenata. U svom programu ovaj orkestar uvijek ima i poneko djelo dr Josipa Andrića, kao i poneku bunjevačku skladbu.

Svoj rast i uspon Subotički tamburaški orkestar doživio je pod ravnanjem Zorana Mulića, mladog novosadskog kompozitora i dirigenta.

Subotički tamburaški orkestar je za svoju glazbu dobio niz značajnih priznanja i nagrada, od kojih je svakako najznačajnija ona što su je dobili u belgijskom gradu Nerpeltu, gdje su između 150 orkestara iz čitave Evrope, proglašeni najboljima. Valja istaknuti i da su tri godine zaredom pobjeđivali u Osijeku, na Festivalu tamburaške glazbe Jugoslavije.

Ovogodišnjom kompozicijom na festivalu u Osijeku željeli su poručiti svijetu: dosta je bilo govora o mržnji, sukobima i ratovima - govorite o ljubavi; ljubav je snaga koja je kadra promijeniti svijet, ljubav pobjeđuje sve prepreke i ruši sve barijere! Inspiraciju su našli u 1 poslanici Korinćanima (13), a zaustavili su se na izreci sv. Augustina: "Omnia vincit amor".

Onaj tko je bio na njihovim koncertima mogao je doživjeti što može ljudski um, što mogu ljudski prsti izvući iz tamburice, mogao je vidjeti kako se dirigira srcem i kako se svira s ljubavlju, i kako kliče čovjek koji vjeruje da "ljubav pobjeđuje sve", da je ljubav snaga jača od mržnje, od ratova... mogao je iskusiti kako izgleda čovjek koji izdiše zbog životnih poteškoća, neugodnosti, pa i tragedija, a ipak pjeva "omnia vincit amor"... U ovoj kompoziciji, koju su izveli uz pomoć subotičkog zbora "Pro musica", svaki ton, svaki zvuk, pa čak i stanka ima svoju poruku. Tako stanka na

početku kompozicije želi reći: na početku bijaše "ništa", bijaše samo Ljubav i ta Ljubav odluči stvoriti svijet - sedam zasebnih akordi dočarava stvaranje svijeta za sedam dana... vrlo snažan momenat kompozicije je kad tambure, uz pomoć udaraljki i zvona dočaravaju mržnju, ratove, potrese, životne tragedije - dok zbor, poput nekog eha, pjeva "omnia vincit amor"...

Glazba Subotičkog tamburaškog orkestra je "više od glazbe"! Snaga njihovog uspjeha je u ljubavi s kojom sviraju! Njihova glazba uzdiže dušu, veseli srce, potiče na ljubav i prijateljstvo i zato nije ni čudo što ih svi žele čuti - pozvani su u Španjolsku, Australiju... Poželimo im da budu uvijek revni širitelji divne poruke: "ljubav pobjeđuje sve", ali ne samo svojom glazbom, nego i životom!

A.A.

NOVA ŽETVA

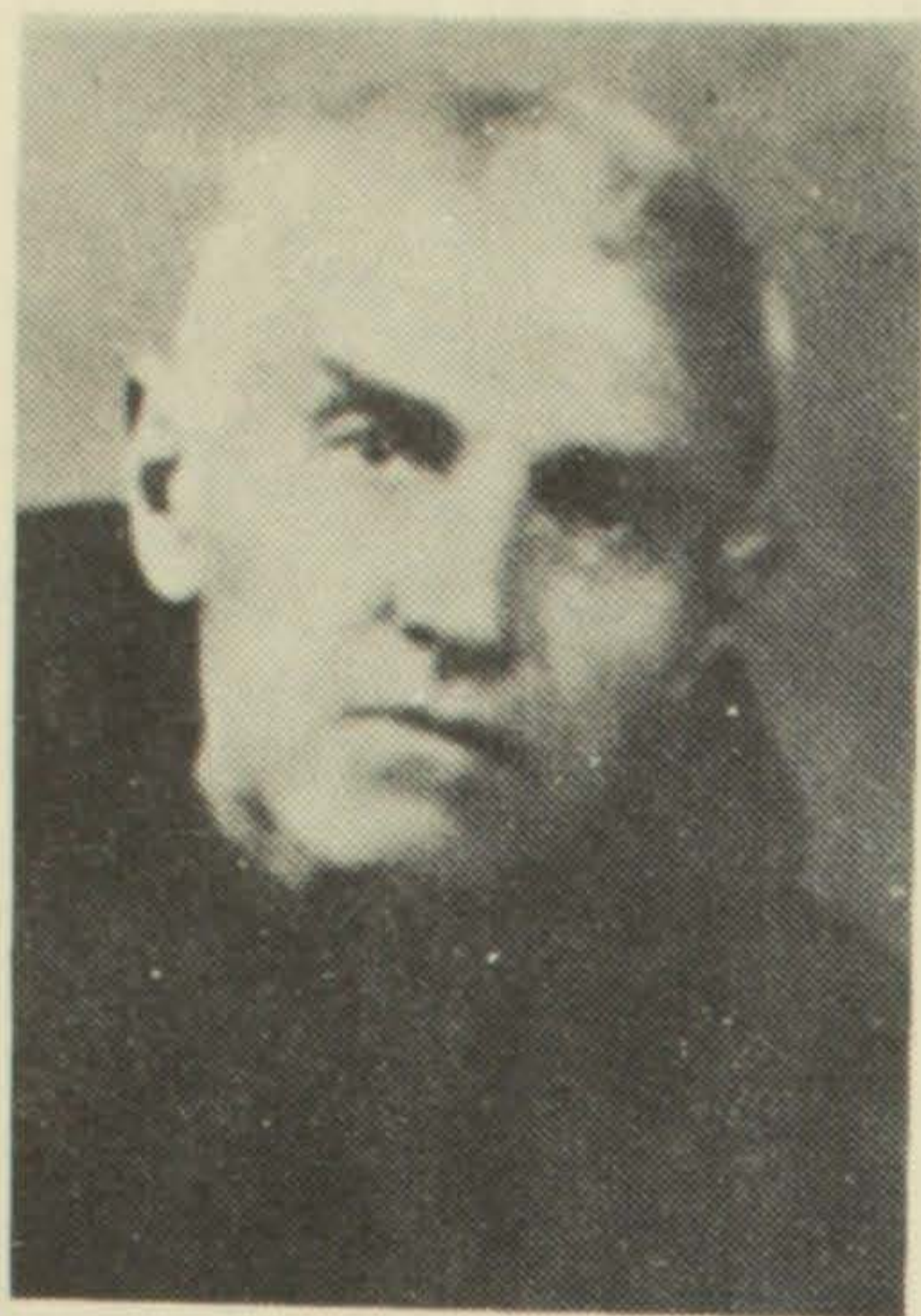
Salaši živi
još u daljini
na misečini,
očima se čini

na zelenoj svili
opšiveni zlatom
ruke ispružili
za zlatnim laskom.

Pokošene njive
već zaboravile
snoplje u krstine
složiti da se vide.

Jer velike sprave
zaminile ljude
ko tvornice prave
umorne i trudne.

Stipanac

STRANICA O. GERARDA

U procesu za proglašenje blaženim i svetim jedna od bitnih stvari je širenje kulta budućega blaženika, odnosno sveca. Ovom stranicom htjeli bismo upoznavati život, rad i djelo o. Gerarda i ujedno poticati naše čitatelje da mu se mole i preporučuju u svojim potrebama i na taj način šire kult prema o. Gerardu. U ovom broju Bačkog klasja donosimo par odlomaka iz knjige o o. Gerardu "Na Božji način među ljudima", koji osvjetljavaju njegovu osobu i njegov duhovni život, a mogu i nama poslužiti za razmatranje i molitvu.

ISUS I PTICA PJEVICA

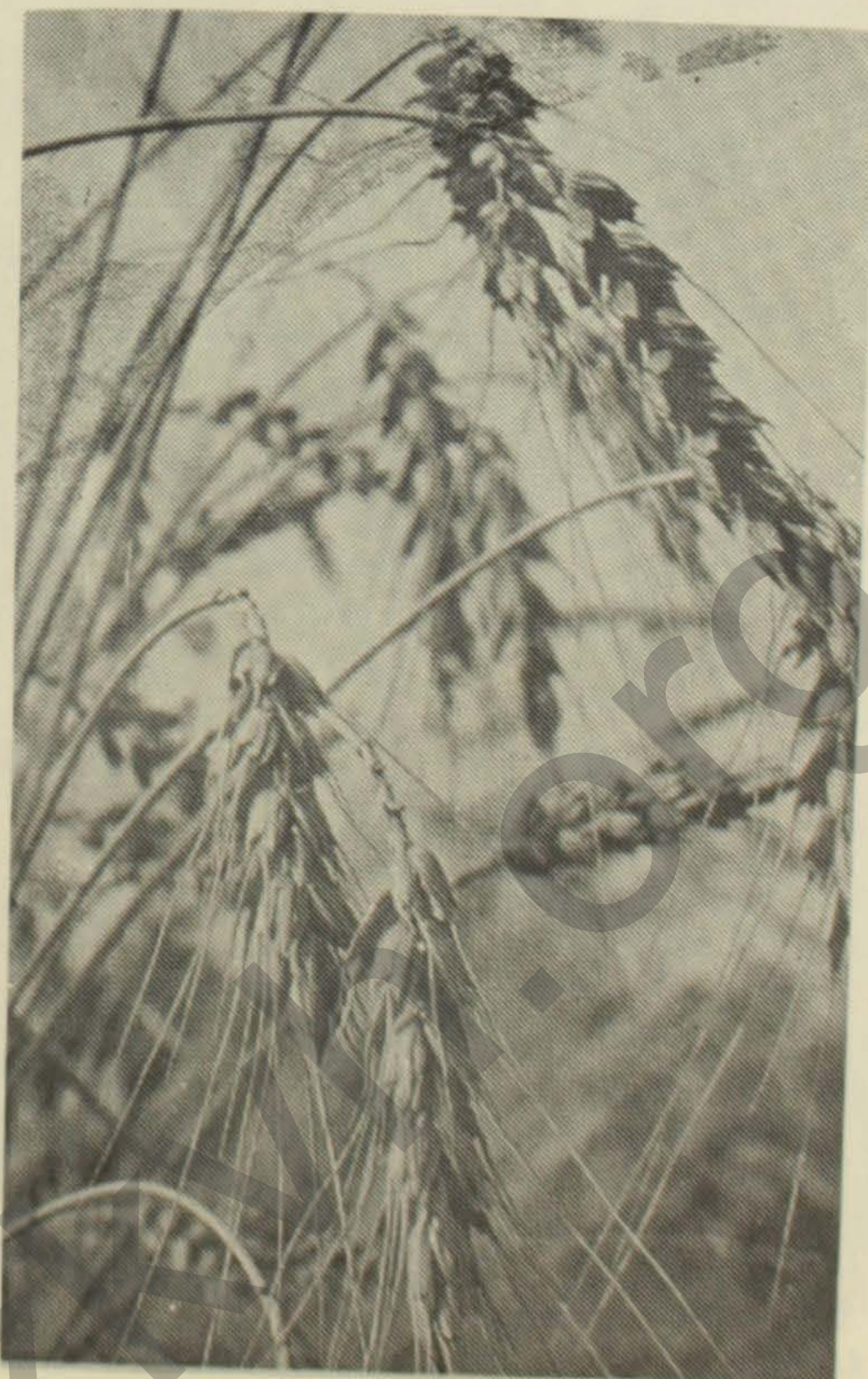
Isus nije poput druge djece. Njemu nije dovoljna mrtva lutka. Njemu je mila ptica pjevica, nevina dušica. On nju drži na ruci. Kad (duša) nešto zaželi to je za njega pjesma, (osobito) kad joj želju ispuni a ona zahvali. On je tada poljubi, zagrlji, i kaže joj: idi, leti za svojim poslom, a kad se umoriš vrati se meni, a ja ću te nasititi i okrijepiti. (Duša) tako i učini. Kad se pak umorna vrati, (Isus) je stavi sebi na prsa pa joj tepa, novom milošću nasiti i dragi kamenjem kao odlikovanjem nakiti. To (tepanje i kićenje) traje sve dok (duša) ne bude posvema lijepa i za nebo dostojna. Zatim je odnese u nebo i pokaže je nebeskom Ocu. Tamo dobiva dostojno mjesto i na vijeke uživa nebo.

PUPOLJAK ISUSOVE LJEPOTE

Danas me Isus naučio:
Svaka je ljepota pupoljak
Isusove ljepote.
Samo taj pupoljak... vodi misao i srce
prema pravoj radosti.
Tada se taj pupoljak bez prestanka
razvija i najljepši pupolji postaju cvjetovi.
To se pak sve događa u Isusovom srcu.
Sve to upaljuje i veže naše srce
sa Isusovim (srcem), tako da ne možemo
(drugo) voljeti i tražiti osim (Isusove)
neiskazane ljepote.

ISUS U NAMA - ZELENO ŽITO

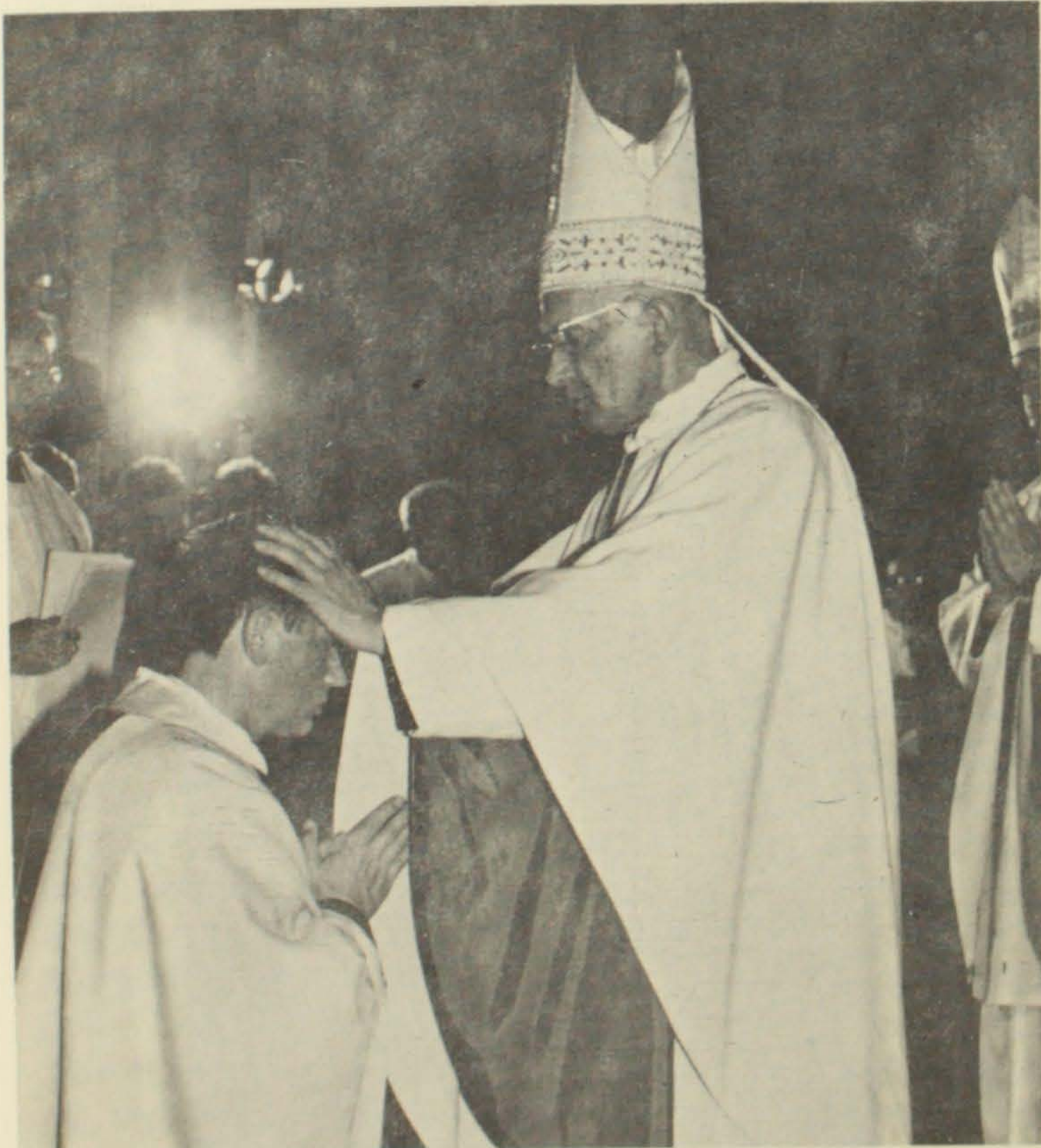
Mali Isuse!
Ti si u nama lijepo zeleno
proljetno žito koje želi u nama rasti.
Kad nas muče i ubijaju (onda),
sazrijevaš kao na drvetu križa.
Mi ovako (razapeti na križu) nećemo
umrijeti iako budemo umrli...
Žito raste, plod donosi pa imamo što
jesti. Štovanjem Malog Isusa raste On
u nama, to jest: raste Njegova ljubav,
Njegovo djelovanje u nama.
Postajemo ponizni, pokorni, marljivi.
Kad Isus postane u nama zrela vlat
po suzama pokore i vrućine srca,
bit će u nama čudnovati brat:
mi ćemo njemu biti kolač,
a On nama...

REĐENJE SUBOTIČKOG BISKUPA MSGR. JÁNOSA PÉNZESA

Subotica, 18. lipnja 1989.

Danas poslije podne u 16, 45 sati je u subotičkoj katedrali zaređen novoimenovani subotički biskup Msgr. János Pénez. U prepunoj katedrali, koja je za ovu zgodu bila pretijesna, obavljeno je biskupsko ređenje i ustoličenje novoga subotičkoga biskupa. Glavni posvetitelj bio je preuzvišeni Gabriel Montalvo, pronuncij iz Beograda. Suposvetitelji su bili dr Franc Perko, nadbiskup i metropolita beogradski i Msgr. Matiša Zvekanović, dosadašnji biskup subotički. Bili su prisutni i nadbiskup Msgr. Danko László, metropolita kaločki, zatim Msgr. Joakim Hebrut, biskup skopsko-prizrenski, Msgr. Gyulai Endre, biskup iz Segedina (Mađarska), biskup Bálint Lajos, pomoćni biskup iz Alba Julije (Rumunjska) i Msgr. Huzsvár László, biskup zrenjaninski. Svoje delegate na ovo ređenje poslao je nadbiskup sarajevski u osobi prof. Petra Babića, zatim biskup đakovački u osobi Msgr. Varga Geze, biskup kotorski u osobi Msgr. Srećka Majića i biskup križevački u osobi Msgr. Romana Miza. Bili su prisutni biskup Reformirane kršćanske crkve g. Hódossy Imre, delegat biskupa Slovačke evangeličke crkve, g. Árpád Dolinsky i subotički paroh u ime Pravoslavne crkve, g. Vasilije Protić. Od društvenih predstavnika bili su prisutni gospoda Dragan Dragojević, predsjednik Komisije za odnose sa vjerskim zajednicama SR Srbije, Tomislav Branković, sekretar iste Komisije, te Dragan Novaković, savjetnik iste Komisije. Iz Pokrajinske komisije za odnose sa vjerskim zajednicama bili su gg. Stanko Šunjar, predsjednik Komisije, Dragoslav Milosavljević, zamjenik predsjednika i Dragan Jokić, savjetnik. Iz općinske Komisije za odnose za vjerskim zajednicama bili su prisutni g. Đeno Andreković, predsjednik, Tóth Zóltán, šef protokola, a osobito je zapažena prisutnost gradonačelnika grada Subotice (predsjednik općine) g. Kasza József.

Biskup Msgr. M. Zvekanović polaže ruke na svog nasljednika

Bili su prisutna i dvojica provincijala: O. Jakov Mamić, provincijal Karmelićana i O. Rajko Gelemanović, provincijal Franjevac provincije Sv. Ćirila i Metoda. Rkt. Bogoslovni fakultet iz Zagreba predstavljao je dr Josip Turčinović, Filozofsko - teološki Institut DI iz Zagreba je predstavljao dr Valentin Pozaić, VBS iz Đakova je predstavljao dr Marin Srakić, a dr Turai Alfred je predstavljao bogosloviju iz Segedina, te rektor bogoslovije iz Budimpešte dr Csanad Bela. U ime Društva katoličkih novinara je bio glavni i odgovorni urednik Glasa Koncila, g. Živko Kustić, te velika većina svećenika Subotičke, Zrenjaninske i mnogi svećenici iz susjedne Mađarske, napose profesori bogoslovije iz Segedina. Uz spomenute nadbiskupe i biskupe u koncelecijaciji je sudjelovalo 168 svećenika i redovnika.

Za ovu zgodu je štampan liturgijski vodič sa svim tekstovima hrvatski, mađarski i latinski. Štampane su pjesme, čitanja i cijeli obred, tako da je puk mogao sudjelovati aktivno. Pred crkvom su postavljeni TV-ekrani, pa je narod, koji je ostao izvan crkve, mogao pratiti obred u crkvi. Pjevali su udruženi katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sv. Terezija", a pjevanjem su ravnali g. Josip Mioč i s. Mirjam Pandžić. Obrede je na oba jezika tumačio g. Ehmman Imre, župnik subotičke župe sv. Križa. Novog biskupa su pratili Msgr. Rehák József, dosadašnji generalni vikar i g. Stjepan Beretić, župnik katedralni. Oni su i zamolili ređenje, te pročitali potrebne dokumente. Pjevanje je dijelom bilo pučko, Kyrie, Sanctus i Agnus je bilo iz Mise simplex Albe Vidakovića, a ostali dijelovi su pjevani koralno na latinskom. Nakon ustoličenja novi je biskup predvodio dalje Euharistiju. Nakon svečanoga himna "Tebe Boga hvalimo" obratio se je prisutnim vjernicima svojim nastupnim govorom na hrvatskom, mađarskom i kratko, slovačkom i njemačkom jeziku. (Vidi: Prilog br.).

U prikaznoj procesiji su mladi u narodnim nošnjama: bunjevačka - bijela, bunjevačka u svili, šokačka iz Bača, šokačka iz Bačkog Monoštora, mađarska iz Horgoša, iz Doroslava, iz Bogojeva i mađarska gradska iz Subotice, te slovačka; prinostili su darove na oltar u ime vjernika: hostije, vino, vodu, svijeće, cvijeće, plodove zemlje, plodove uma (knjige), a na kraju su cvijećem darivali Pronuncija, biskupa Zvekanovića i Msgr. Pénezesa.

Na kraju ređenja je u ime klera Pronuncija pozdravio g. Blaško Dekanj, govorom na latinskom jeziku (Prilog), biskupa Zvekanovića pozdravio je Msgr. Léhner István, župnik iz Mola (Prilog), a novoga biskupa je pozdravio župnik i konzultor iz rodne župe g. Željko Kokić (Prilog).

Za cijelu organizaciju se brinuo prigodni Odbor u kojem su osobito radili: g. Andrija Kopilović, koji je bio ceremonijar i stoloravnatelj, g. Mioč József, g. Dobai István, o. Harmath Károly, g. Andrija Anišić, g. Sörös Antal, g. Ivica Prčić i g. Füleki József, te časne sestre i laici. Prema mišljenju i dojmu svih prisutnih svečanost je bila uistinu dobro organizirana i lijepo doživljena.

Nakon Mise je za sve uzvike (oko 400 osoba) bila večera u obližnjem restoranu "Népkör". Za vrijeme večere prvi se je novom biskupu i prisutnima obratio nadbiskup - metropolita dr Franc Perko, pobudnim riječima o teškim vremenima u kojima se nalazimo i o važnoj službi biskupa koji u ovom času šireći i čuvajući kršćansku poruku daju svoj veliki doprinos pravim ljudskim vrednotama. Govorio je nadbiskup kaločki, želeći i dalje dobrosusjedske odnose. Biskup Joakim Herbut osobito je istakao veliku pomoć biskupa Matije Zvekanovića Skopskoj biskupiji i zaželio je i daljnju suradnju napose u sjemeništu. Biskup Refor-

Novi biskup je nakon posvećenja odmah ustoličen

mirane kršćanske crkve u svojoj zdravici je zaželio bratsku suradnju za dobro vjernika; sličnim mislima se u ime Slovačke evangeličke crkve obratio g. Dolinski Árpád. Otac Vasilije Protić je istakao vrijednosti suradnje katolika i pravoslavni, koji su u Subotici uvijek bili na zavidnoj visini. Pažnje je vrijedan govor g. Dragana Dargojlovića, predsjednika Komisije za odnose sa vjerskim zajednicama SR Srbije, koji je istakao veliki doprinos i ulogu Crkve u ovom današnjem društvu i potrebu razumijevanja i suradnje za bolje sutra. Osobito je zapažen govor g. Živka Kustića, koji je vrlo jasno istakao stoljetni suživot Hrvata, Mađara i drugih naroda na ovom području, kada nitko nikoga nije asimilirao, a u raznolikosti je obogaćivao. Zaželio je novom biskupu da to cijeni i vrednuje, da svi narodi mogu živjeti svoj identitet, svoju kulturu u katoličkom zajedništvu. Govorili su još provincijal Jakov Mamić, u ime redovnika, g. Mihovil Zolarek, u ime vjernika Slovaka, g. Pfeifer Jakob u ime vjernika Njemaca, g. Mátéffy Bela, u ime vjernika Mađara i na kraju g. Pronuncij, te Msgr. Péntzes, koji je svojim govorom i završio ovo druženje kod stola.

Biskupsko posvećenje naišlo je na veliki interes u sredstvima društvenog priopćavanja. Tako je drugi dan u programu "Napjaink" novosadske televizije (koja je snimila cijelo ređenje) emitirala dijelove liturgije i intervju sa novim biskupom. O ređenju je govorila i Radio Subotica i dnevne novine, a bili su prisutni i novinari iz Mađarske.

Kršćanska braćo i sestre! Dragi gosti

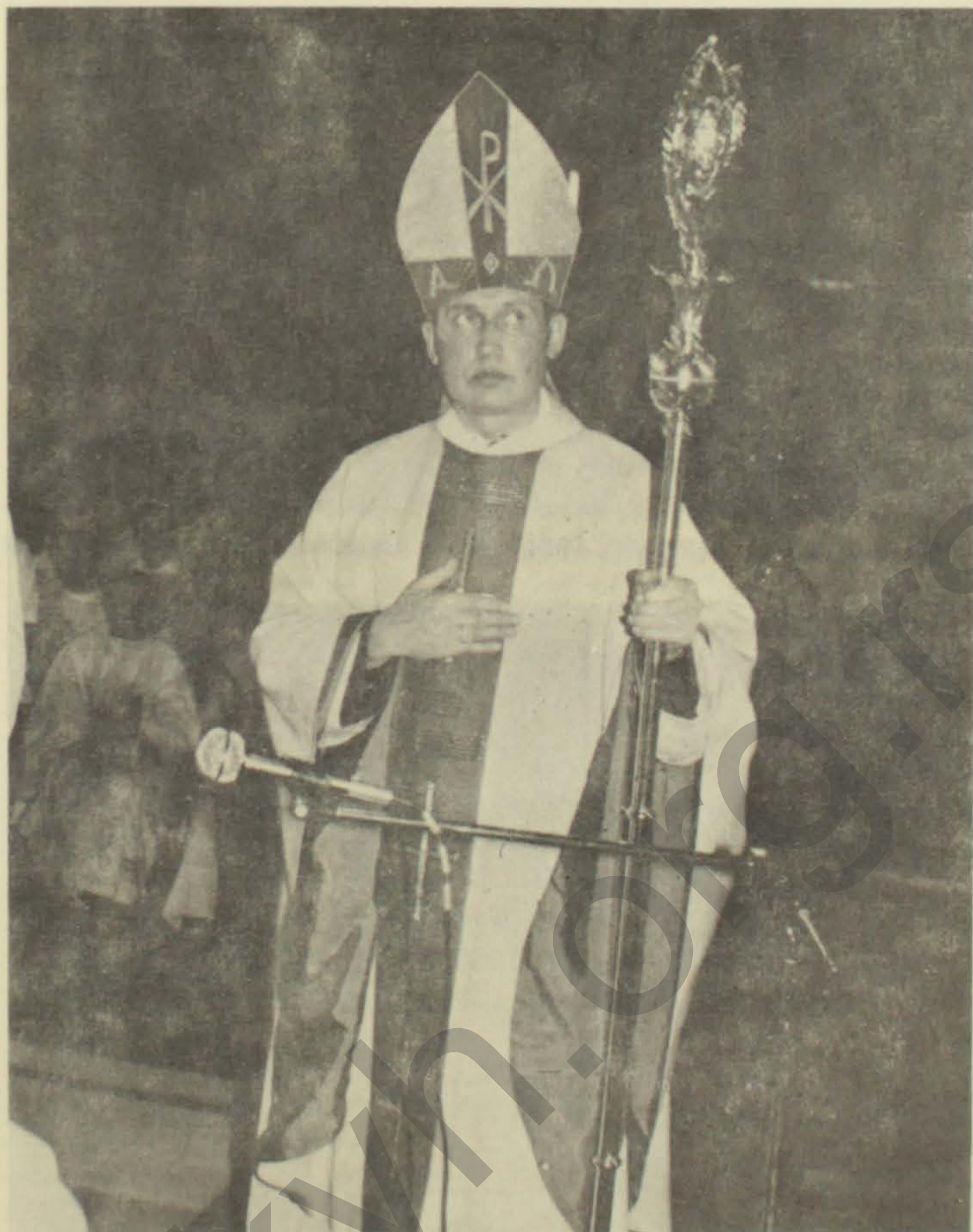
Čitamo u Svetom pismu, u 14. poglavlju Matejeva evanđelja da je Isus noću hodao po moru. Kad ga učenici opaziše, gdje

ide po moru, preplašiše se i rekoše: "Utvara!" te od straha počеше vikati. Ali Isus im odmah reče: "Hrabri budite! Ja sam! Ne bojte se". Ovu zadnju rečenicu: "Ja sam! Ne bojte se" uzimam za svoje biskupsko geslo. Naime, u životu Crkve dužni smo prepoznavati Isusa u svakom bližnjemu, pa čak i onda kada nam se čini da je utvara. Bez jedinstva u Crkvi širi se strah među njenim članovima. Kršćanska braća i sestre, bez obzira da li su laici, svećenici ili biskupi, samo zajedno mogu biti Crkva kao misterij. Isus kaže i danas: Ja sam, ne plašite se! Isus je živ, uskrsnuo je. On je među nama, ali samo ako smo jedno srce i jedna duša, što je obilježje Pracrkve. Svaki narod unosi svoj jezik, svoju kulturu, svoje običaje, svoju baštinu u zajedništvo i ima neotudjivo pravo tako živjeti i svoj identitet i svoju crkvenost. Na darove Duha Svetoga možemo računati tek onda, kad se svi trudimo za jedinstvo u prezbiteriju. Gospodin Isus dao nam je samo jedan znak prepoznavanja: Ljubite se među sobom i po tome će ljudi upoznati da ste moji učenici. Braćo svećenici, želimo graditi tu ljubav među nama kao znak Crkve koja služi. Tako ćemo graditi jedinstvo s biskupom, s biskupima i namjesnikom sv. Petra, sa sv. Ocem. Vi ste moji, ja sam Vaš biskup.

Rado ću citirati iz koncilskog dokumenta "O Crkvi" iz dijela o apostolatu laika, gdje se navode riječi sv. Augustina. On kaže: "Dok me straši ono što sam Vama, ipak me teži ono što sam s Vama. Jer sam vama biskup, a s vama sam kršćanin. Ono je ime službe, ovo je ime milosti: ono je ime pogibli, a ovo spasenja".

Čime bih se mogao predstaviti? Citirajući sv. Pavla u prvoj poslanici Korinćanima sve ću vam reći. On kaže: "I sam sam vam se predstavio slabim, bojažljivim i drhtavim". U nastavku sv. Pavao ističe da se vjera kršćana ne naslanja na ljudsku mudrost, nego na Božju snagu. To je i moja želja.

Završavam s riječima pjesnika: "Kuda koracam, hoću da bacam, snopove zlatne svjetlosti"! (Izidor Poljak).

Novi subotički biskup Msgr. Péntzes János

SUBOTICA

GLAZBENI DANI ALBE VIDAKOVIĆA

Već niz godina je običaj da Institut za crkvenu glazbu Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu priređuje tečaj (seminar) za crkvene glazbenike.

Ti tečajevi su obično bili u Zagrebu, a ove godine, povodom 25-te obljetnice smrti Albe Vidakovića, koji je osnivač toga Instituta, uprava je došla na sretnu ideju da se redoviti tečaj za crkvene glazbenike održi u Subotici, rodnom gradu Albe Vidakovića, te na najljepši i najsvečaniji način komemorira obljetnicu njegove smrti.

Tako je seminar za crkvene glazbenike održan u Subotici, u sjemeništu "Paulinum" od 18.-21. travnja 1989. godine u prisustvu oko 120 sudionika iz Subotice i iz svih krajeva naše Domovine. Seminar je imao naslov "Glazbeni dani Albe Vidakovića".

OTVARANJE SEMINARA

U utorak 18. travnja u 9 sati započeo je program seminara. Ravnatelj Instituta o. Izak Špralja pozdravio je prisutne i otvorio seminar saopćenjem da će od sada Institut za crkvenu glazbu KBF u Zagrebu nositi ime velikog muzikologa i svoga osnivača Albe Vidakovića.

Zatim je prisutne pozdravio subotički biskup Matija Zvekanović, evocirajući uspomene na svoje susrete s pokojnim Albom Vidakovićem. Pohvalio je inicijativu uprave Instituta da se ovaj seminar održi u Subotici povodom 25-te obljetnice smrti njezinog velikog sina.

Nakon toga je dr Ante Sekulić održao predavanje pod naslovom "U počast velikom hrvatskom glazbeniku Albi Vidakoviću" (1914-1964) i sa mnogo lirike i oduševljenja prikazao glavne oznake i momente u radu našeg velikog muzikologa i skladatelja.

SVEČANA SVETA MISA ZADUŠNICA I KONCERT SUBOTIČKIH KATEDRALNIH ZBOROVA

Istog dana u utorak u 18 sati bila je u subotičkoj katedrali-bazilici svečana sveta Misa koju je predvodio biskup Matija Zvekanović u koncelebraciji više svećenika, sudionika na

S. Mirjam Pandžić i katedralni zbor "Albe Vidaković" u "akciji"

seminaru. Pjevali su katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sveta Terezija".

Nakon svete mise u 19 sati bio je svečani koncert katedralnih zborova. U prvom dijelu koncerta katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem sestre Mirjam Pandžić izveo je nekoliko točaka iz svoga programa. Najprije je nastupio dječji zbor koji je otpjevao gregorijanski koral "Salve Regina". Od kompozicija Albe Vidakovića mješoviti zbor otpjevao je pjesmu "Zdravo djevo, djeva slavo" i "Magnificat", a ženski zbor uz pratnju orgulja i flaute Branke Ivković otpjevao je njegovu kompoziciju "Zdravo majko djevice".

Ovaj zbor je također izveo nekoliko kompozicija subotičkog hrvatskog skladatelja Milana Asića: "Psalam 136" izveo je dječji zbor i solo sopran Marijana Ivković; "Psalam 150" izveo je mješoviti zbor i solo sopran s. Karmela Kovačević; "O Marijao zvijezdo mora" izveo je mješoviti zbor, "Domine aut pati, aut mori" izveo je mješoviti zbor i solo sopran Terezija Buljovčić Jegić.

Na seminaru je bilo predavanje o skladatelju dr Josipu Andriću i zato je na koncertu izvedena njegova skladba "Sv. Nikoli Taveliću".

Izvođenje pojedinih točaka koncerta na orguljama su pratili Silvana Bilinc, Jasna Jegić i Alen Kopunović.

Od starih majstora bio je zastupljen Vinko Jelić. Ženski zbor uz pratnju orgulja i violina Lile Varga Pekar i Zlate Kulešević Radić izveo je njegovu skladbu "Bone Jesu". Na kraju prvog dijela koncerta dr Ante Sekulić, mlađi, izveo je na orguljama s velikim uspjehom "Preludij i fugu u f-molu" Albe Vidakovića.

U drugom dijelu koncerta nastupio je katedralni zbor "Sv. Terezija" pod ravnanjem vlč. Josipa Mioča. Na kraju kao završnu i najsvečaniju točku izveo je katedralni zbor "Albe Vidaković" poznatu skladbu G. F. Handela "Aleluja" iz oratorija "Mesija". Poslije te točke koncerta svi prisutni mogli su zaključiti da ovaj katedralni zbor može biti ponosan za izvođenje ove teške skladbe.

U drugom dijelu koncerta katedralni zbor "Sv. Terezije" izveo je nekoliko uspješnih točaka: Mješoviti zbor otpjevao je koral iz uskrsnog oratorija Franca Liszta "O ifjak, lanyok" ("Mladići i djevojke") i njegovu kompoziciju "Ave Maria".

Na programu koncerta bio je zastupljen i poznati mađarski kompozitor Zoltan Kodaly. Mješoviti zbor je otpjevao njegove kompozicije "Uram irlalmazz" (Kyrie eleison) i "Dicsőség" (Gloria). Solo sopran Ildikó Komjáti otpjevala je pjesmu "Panis Angelicus" Cesara Francka. Na programu je bio i kompozitor L. Halmos. Mješoviti zbor je izveo njegovu skladbu "Minden földek" (Sve zemlje).

Na seminaru je bilo riječi o poznatom glazbeniku Đjuri Arnoldu (1771-1848) koji je početkom 19. stoljeća djelovao u Subotici. Zato su i njegova djela bila zastupljena na programu koncerta. Mješoviti zbor je otpjevao njegovu kompoziciju "Justus ut palma". Sve izvedbe katedralnog zbora "Sv. Terezija" na orguljama je pratila Lidija Tábori Paleka.

Poslije ovih vokalnih i zbornih točaka Lidija Tábori Paleka je izvela na orguljama "Improvizaciju" Stjepana Prepreka.

Ovaj koncert subotičkih katedralnih zborova bio je velika kulturna priredba i bogat duhovni doživljaj za sve goste i ostale sudionike. Oba zbora su pred gostima pokazala da su sposobni izvesti s velikim uspjehom i vrlo teške glazbene zborne skladbe. Ovaj koncert je jedan u nizu velikih uspjeha i doprinosa našoj glazbenoj kulturi. Ovakav uspjeh može biti poticaj za daljnji rad i žrtve oba zbora i njihovih dirigenta.

DOPRINOS BISKUPA BUDANOVIĆA CRKVENOM PJEVANJU

U srijedu 19. travnja nastavljen je program seminara. U 8 sati je bila sv. Misa u katedrali koju je predvodio pomoćni banjalučki biskup dr Franjo Komarica.

U 9 sati nastavljena su predavanja na seminaru. Biskup, dr Franjo Komarica održao je informativno predavanje "Glazba u dokumentima II. Vatikanskog sabora". Predavač je govorio o ulozi svete glazbe i pjevanja u liturgiji nakon njene reforme. Predavanje bilo popraćeno nizom praktičnih primjera i uputa, a nakon predavanja bila je diskusija.

Biskup dr Franjo Komarica

Poslije toga je dr Ante Sekulić održao predavanje "Zauzetost Lajče Budanovića oko crkvenog pjevanja". Lajčo Budanović nije bio glazbenik, ali je osjetio veliku važnost pučkog pjevanja u crkvi i zato je u svoj veliki molitvenik "Slava Božja" (1908.), koji je imao nekoliko izdanja, uvrstio mnogo pučkih pjesama za sve prilike. Želio je da se u crkvi čuje lijepa narodna ikavica.

Kao treći predavač toga dana nastupio je vlč. Josip Mioč s predavanjem "Život i djelo Đure Arnolda".

Predavač je prikazao cjelokupan rad i istaknuo ulogu glazbenika Đ. Arnolda (1781 - 1848.). On je 1800. god. došao u Suboticu i udario temelje glazbenog života u njoj. Uz druge svoje glazbene aktivnosti skupljao je bunjevačke narodne crkvene pjesme i izdao zbirku "Pismenik ili skupljenje pisama različiti za nediljne, svetcsane i ostale dneve priko godine podobni za vechju slavu Boxju i kriposti dushevne naroda illyriscokoga, ucsinjeno po Gjuri Arnoldu" (Osijek, 1819.).

Istoga dana, u srijedu, 19. travnja navečer u 19 sati u subotičkoj katedrali - bazilici bio je koncert Instituta za crkvenu glazbu KBF.

Na programu su bile skladbe Albe Vidakovića "Zdravo, o moj anđele", "Magnificat", "Protege Domine", i "Veruju" iz II. staroslavenske mise. Sve je to izveo ženski zbor Instituta. Također je izvedeno nekoliko gregorijanskih korala: "Salve Regina" (antifona), "Recordare Virgo" (offertorium), "Alleluia, Haec dies".

Od starih majstora bio je zastupljen Vinko Jelić sa skladbama "Sancti et justii" (bas solo Matiša Rajčić i orgulje), "Oculi tui Deus" (solo mezzosopran s. Cecilija Pleša i orgulje), "Probasti Domine" (duet mezzosopran s. Cecilija Pleša i bas Matiša Rajčić, violine Lila Varga Pekar i Zlata Kulešević Radić i orgulje).

Između pojedinih zbornih točaka bile su izvedbe na orguljama: J.S. Bach - Koral "Wachet auf, ruft uns die Stimme" (s. Samuela Markanović), Th. Dubois - "Fiat lux" (Eva Kirchmayer), E. Gigout - "Toccata" - (s. Nikolina Bilić), J. Nieland - "Toccata" (s. Bruna Bralić).

Izvođenje pojedinih zbornih točaka pratile su na orguljama s. Imakulata Malinka i Hvalimira Bledšnajder. Dirigent zbora bio je Mo. Miroslav Maritnjak.

Ne treba isticati pojedine solo ili zborne izvedbe, nego treba reći da je sve izvedeno na velikoj glazbenoj visini. Možemo reći da je ovaj koncert Instituta u subotičkoj katedrali bio veliki kulturni događaj koji mora ući u anale trajnih vrijednosti.

Dr JOSIP ANDRIĆ I Mo MILAN ASIĆ

U četvrtak, 20. travnja nastavljena su predavanja u 9 sati. Prof. Julije Njikoš održao je predavanje "Dr Josip Andrić - Bunjevci i Šokci". Predavač je pregledno prikazao glazbeni rad dr J. Andrića (rođen u Bukinu, a umro u Zagrebu, 1967.). Osobito je svestrano prikazana prva bunjevačka opera "Dužijanca" (praizvedba u subotičkom kazalištu, 29. IV. 1953.) i prva opereta iz šokačkog života "Na vrbi svirala" (praizvedba u Plavni, u Bačkoj 1. II. 1956.).

Kao zadnji predavač nastupila je s. Mirjam Pandžić s predavanjem "Život i rad Milana Asića". U predavanju je najprije prikazan životni put ovog skladatelja, njegove mlade godine u Zagrebu (gdje je rođen 1917. god.) do njegove smrti 1986. god. u Subotici, gdje je proveo najplodnije godine svoga života. Zatim su navedena sva njegova glazbena djela, od kojih je najznačajnija kantata "Zemljo krša, zemljo ravni".

Na kraju predavanja s. Mirjam je navela sve duhovne i rodoljubne skladbe M. Asića koje su nastale u suradnji s katedralnim zborom "Albe Vidaković", većinom na stihove bunjevačko - šokačkih hrvatskih pjesnika.

Prizor s prigodne izložbe

FOLKLORNA VEČER

Istoga dana, u četvrtak 20. travnja u 19 sati, u blagovaonici sjemeništa "Paulinum" bila je folklorna večer. Cilj je bio gostima, sudionicima seminara i ostalim prisutnima prikazati dio bogate kulturne baštine Mađara i bunjevačko-šokačkih Hrvata u Bačkoj.

U prvom dijelu programa grupa mladih tamburaša iz Mola izvela je nekoliko mađarskih narodnih pjesama u ritmu čardaša.

U drugom dijelu programa od narodnih običaja Hrvata u Bačkoj opisane su materice, a katedralni zbor "A. Vidaković" otpjevao je kompoziciju Milana Asića "Tamburica kad zasniva u zoru na Materice..." na stihove subotičkog pjesnika Jakova Kopilovića.

Drugi bunjevački narodni običaj, koji je prikazan, su duhovske "kraljice". Na prvi i drugi dan Duhova grupe djevojčica od 10 - 15 godina, odjevene u svečanu bunjevačku narodnu

nošnju, išle su ulicom od kuće do kuće pjevajući kraljičke pjesme sa pripjevom "Ljeljo".

Za ovu priliku grupa "kraljica" otpjevala je koračnicu "Mi kolu idemo" i dvije vesele kraljičke pjesme "Danas nam je, rode" i "Procvatala zova". Žalosnu kraljičku pjesmu "Opravljala majka u katane Ranka" otpjevala je Terezija Buljovčić Jegić.

Od bogatstva pjesama naših rodoljubnih pjesnika pročitana je pjesma Ante Jakšića "Seljak prisluškuje pjesmu zemlje", a pjesmu "Blagoslovljena ova zemlja", koju je uglazbio M. Asić, otpjevao je katedralni zbor. Također je pročitana poznata pjesma Alekse Kokića "Za ljepšu budućnost" (1936. god.).

Od pjesama posvećenih Subotici pročitana je pjesma Ante Miroljuba Evetovića "Subotico bijela", a zbor je otpjevao pjesmu M. Asića "Subotico" na stihove pjesnika J. Kopilovića.

Od narodnih rodoljubnih pjesama zbor je uz pratnju tamburaša otpjevao samo najpoznatije: "Podvikuje bunjevačka vila", "Kad zasniva tamburica jasna", "Čuj, Bunjevče ves'o glas" i "Kolo igra, tamburica svira", koja je nazvana bunjevačkom himnom (riječi: Nikola Kujundžić, melodija: Stipan Mukić, prvi put pjevana 2. veljače 1879. god. u Subotici, na Velikom prelu Pučke kasine).

Autori svih ovih pjesama su zaboravljeni i one su postale narodne i kao takve se pjevaju i danas u svečanim zgodama.

Od brojnih narodnih bunjevačkih i šokačkih igara grupa mladih je uz pratnju tamburica izvela "Veliko kolo" "Stari i novi rokoko", "Tandrčak" i "Momačko kolo".

Na kraju je zbor djece i mladih izveo zabavni dio programa.

Cijela ova priredba izazvala je pravu buru oduševljenja prisutnih gledalaca koji su dupkom ispunili dvoranu, koja je bila premalena da primi sve koji su željeli vidjeti ovaj lijepi program.

Ova priredba je doprinijela da gosti ponesu najljepše

Prizor s folklorne večeri

dojmove iz Subotice. U tome je velika zasluga glavnog organizatora ove priredbe s. Mirjam Pandžić.

Na kraju ove folklorne večeri o. Izak Špralja zahvalio je svim predavačima, članovima zborova, priređivačima i izvođačima programa, jer su svi pridonijeli uspjehu ovih Glazbenih dana Albe Vidakovića.

Ovi Glazbeni dani završili su u petak, 21. travnja u 8 sati sv. Misom u katedrali, te zaključnim sastankom u kojem su se sabrali svi rezultati ovog glazbenog seminara.

Ova velika kulturna priredba u Subotici imala je bogat prijedpodnevni i poslijepodnevni program. Prije podne predavanja a poslije podne stručni rad po grupama i koncerti te folklorna večer.

Da bi sve to prošlo u najboljem redu brinuo se Organizacioni odbor u sastavu: Lazar Ivan Krmpotić, Andrija Kopilović, Josip Mioč, s. Mirjam Pandžić, Stjepan Beretić i Füleki József. Svima njima hvala i priznanje.

Bela Gabrić

Stjepan Beretić

UZ 25. OBLJETNICU ALBINE SMRTI

Dragi vjernici mili naši gosti!

Nagledala se ova naša subotička katedrala dičnih gostiju i velikih ljudi. Nagledala se tuge i veselja. Nagledala se ona u svoja dva stoljeća lijepih vjenčanja, krštenja i krizmanja. Naslušala se propovijedi! Ova je crkva bila i do danas ostala ŠATOR BOŽJI S LJUDIMA! Zavrijedila je, da se o njoj "divote govore, kao o gradu Božjem!" U ovoj se crkvi krstilo na tisuće djece svake godine. Zaista su "ovo vrata nebeska" za brojne naraštaje subotičkog puka. Ne zovemo mi svoju katedralu velikom crkvom samo zato što je velika. Ta velike nam je ljude rodila! U ovoj je crkvi djetetom Božjim postao i naš Albe! U ovoj je crkvi orgulje zavolio. U ovoj je crkvi zavolio Gospodina Isusa i njegovu Crkvu. U ovoj je crkvi vidio sklopljene ruke naših muževa i žena. Ovdje je vidio, što za čovjeka s naših njiva, za čovjeka iz naših škola i naših ureda znači sveta ispovijed. U ovoj je katedrali naš Albe postao svećenik Isusov!

Maloprije smo čuli riječ Svetoga Pisma: Vjernici "počeše navješćivati kao radosnu vijest: Isus je Gospodin. I ruka Gospodnja bijaše s njima!" (Dj 11,20-21). Tu radosnu vijest je navješćivao i pokojni Albe. Pokojni naš biskup Lajčo šalje ga na studij glazbe. Zaista "ruka Gospodnja bijaše s njima!" (Dj 11,21). Gospodin ga je biskupovim rukama odabrao za posudu izabranu. Taj divni Isusov svećenik postat će "najznačajniji predstavnik suvremene crkvene muzike u Hrvatskoj", izjavio je Josip Andreis o Albi. Albe je proslavio Suboticu bilu. A Subotica mu se skromno odužila. Ulici je jednoj njegovo ime dala. I jedan naš katedralni zbor nosi njegovo ime! Radujmo se velikom radošću, zato, što će i Institut za crkvenu glazbu Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu od danas također nositi njegovo ime. I dokle god ljudi budu slušali njegove skladbe, dokle god se budu pjevale njegove mise, znat će svijet za Suboticu, za svilu bunjevačku, za plodnu nam Bačku.

Svojim radom Albe je bio uvijek ukorijenjen u Suboticu. Samo sam ga par puta u životu vidio. Upamtio sam ga kao žustrog, živahnog, sigurnog čovjeka. Vidio sam ga samo veselog i impulsivnog, vidio upornog i odlučnog. Dok sam u sjemništu boravio, sjećam se, Albe nije prolazio igralištem, već bi veselo potrčao, kao da nam je vršnjakom! Radovao se Subotici. Nadolaze mi riječi psalmiste: "i pjevat će igrajući kolo: svi su izvori moji u tebi!" (Ps 87,3). I Albe je to tako o Subotici mogao reći. Sve je svoje lijepe značajke Albe u Subotici stekao. Svi su njegovi izvori ovdje, u bačkim širinama, u mirisnim žitnim poljima, u jedrim kukuruzima i bogatim vinogradima. Bačka ga je širina naučila da voli svoju Domovinu. Stoga je svakim svojim djelom tako uvjerljivo znao prepjevati Mahničevu riječ: "MILA KANO SI NAM SLAVNA, mila si nam ti jedina, mila kuda si nam ravna, mila kuda si planina!" Njegovim opusom teče hitra Sava, u njegovim notama šumi Dunav. Po koralnim motivima u njegovim je djelima opća Crkva, u njemu će prepjevati Istra i zelena Mirna, u njemu se čuje i Zagreb i Bačka i Slavonija. Albe je svojim djelima domaći i u Subotici i u Senju!

Čuti jednu Albinu Slavu ili Vjerujem, a ne osjetiti narodnu radost i razdraganost!? Albe je iz naroda nikao i u narod se pretopio. Zaista, "tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima!" Našemu Albi nitko nije oduzeo život. A ovaj je naš grad puno puta bio potresen. Tugu našega grada, ali isto tako ni njegovu dragost ni veselje, nitko i ništa ne zna tako uvjerljivo navijestiti, kao veliko zvono svete Terezije! Plakala je Subotica za Aleksom, plakala za biskupom Lajčom, plakala za Ivanicom... S velikim je zvonom zaplakala Subotica i prije 25 godina na današnji dan. Plakala je nad Albom. I Albe je želio čekati slavu uskrsnuća u našem gradu, u našoj zemlji. Kako nas je puno bilo ovdje na njegovu ispraćaju! Kako su bili teški koraci

našega biskupa Matije, kad je krenuo na ovu našu propovjedaonicu! Kakva i kolika bol mu je obuzela srce, kad je pred prepunom katedralom rekao, da mu je teško govoriti! Ta opraštao se od voljenog školskog druga i prijatelja!

Od Albe se valjalo oprostiti! Našem se Albi život nije oduzeo! Njegov se život samo promijenio! On živi u svojim skladbama i u svojim djelima! I tkogod čuje njegovo djelo, tko zapjeva njegovu pjesmu, tko zasvira njegovu skladbu, mora doživjeti, sve ako ga ni vidio nije: "bijaše ono dobar čovjek, pun Duha Svetoga i vjere!" (Dj II,24).

Dok je već spomenuti Andreis o Albi izjavio: "Došao sam... do spoznaje, da je Albe, nakon Dragana Plamenca, sasvim sigurno naš najznatniji muzikolog!", subotički sjemeništarci su imali čast, da im Albe kao "naš najznatniji muzikolog" osobno ispita glasove! I tu je veličina velikih ljudi. Ne prolaze pokraj malenih! A to je poruka koju svim djelatnicima Isusove Crkve s ove liturgije može uputiti uspomena na Albu. Bio je velik u svijetu, u Hrvatskoj, u Zagrebu, a srcem, temperamentom, željom i radom nikada nije ostavio Suboticu, ni malu bunjevačku granu. Nije zaboravio ni bile salaše, ni ovu našu katedralu, našu veliku crkvu! Želio je provinciju do metropole uzdići! Albe je svećenik i Marijin štovatelj, koji nikada neće prestati navješćivati radosnu vijest o Isusu, on je svećenik, koji će svojim skladbama uvijek privlačiti Mariju. A Crkvi u Domovini i u Bačkoj i svakome ponaosob poželimo Albine radinosti, Albine radosti, Albine pobožnosti, da se tako djelom dokažemo kao sinovi Crkve, kao sinovi Domovine i kao sinovi svoga zavičaja! Amen.

s.M. FIDES

PRISUTAN

u povodu 25. obljetnice smrti mo. Albe Vidaković

Neprijetetan si bio,
a prisutan u katedrali našoj
kroz večeri dvije,
raspjevane,
ukrašene skladbama tvojim,
kad se u meni duboko
susret s Tobom zbio.
Ozračje sveto doživjeh tada
i radost čistu,
što Tebe, sina plodnih brazda naših,
gdje klasa pšenica zlatna,
i cvate "cincokret žut",
Gospodin dozva
na težak i divan svećenički put.
Ponirao si molitvom
u tajnu Marijina žića,
da bi skladao:
Gospi u čast,
Magnificat - Veliča,
zagledan, pun žara,
iz dna svoga bića.
Ponešen zvucima vječnosti svoje,
u kojoj se vjera s nadom
u ljubav slila,
milošću otkupljen
živiš u slavi Oca,
a duša klijtajem Hvale biva...

Neprijetetan, a prisutan
stvarateljstvom marnim,
iz svjetla onkraj groba
budi u svećenicima našim,
danas i sutra,
nadahnuća nova...

Subotica, svibanj 1989.

ON SUNČANI SIN SALAŠA

Udite u katedralu!
proljeće pjeva
cvjetni Requiem
nad srcem
koje počiva napokon.

Udite u katedralu
stupovi vise -
kameni Orfeji
nad raskošnim i krotkim
srcem Maestra.

O, orgulje su valjda izrasle
iz golemih ljudskih tuga.
Njegove orgulje,
duboko se klanjaju
prisutnim daljinama
u koje se zaputio, rano
kao orač
koji preorao
svu jednu modru ravnice.
On -
sunčani sin salaša,
o čijoj smrti Sunce
famu raznosi do mora
i ptice do ravnice,
koja ga je njihala
na žarkim mirisima žetava.

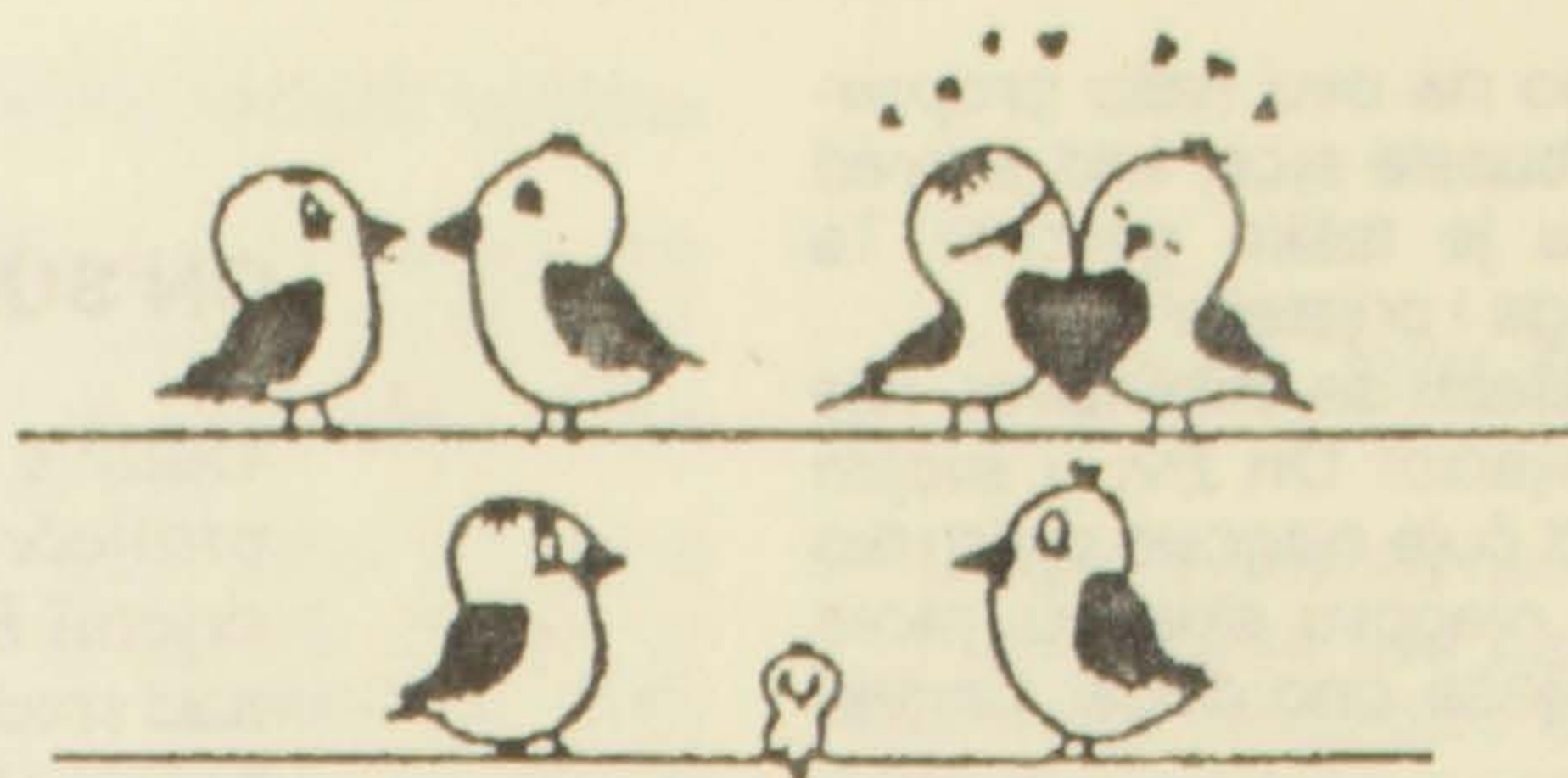
Pjevači njegovi,
ne berite lala,
vratite se,
i svaki neka upali
po jednu ariju sjećanja
i sjat će katedrala -
nad srcem - katedralom
i dušom - gorom od kristala.

Udite u katedralu
proljeće pjeva
cvjetni Requiem
nad srcem
koje počiva napokon.

A, Ti maestro, maestro - Prijatelju,
zovemo Te - mi Tvoji daci,
reci, reci:
koliko je divnija
od zvjezdane glazbe -
VJEČNOST!

Marijan - Ivan Čagalj
bogoslov

(Prilikom ispraćaja posmrtnih ostataka + Albe Vidakovića iz zagrebačke katedrale, 1964. god., spjevao tada bogoslov, sada svećenik Splitske nadbiskupije Marijan Ivan Čagalj).

OBITELJ I DUHOVNA ZVANJA

U ovoj Godini obitelji, u ovom mjesecu kad se mnogi naši mladi odlučuju za daljnje studije, željeli bismo na ovoj stranici dati jedan mali poticaj na razmišljanje i mladima i obiteljima.

Briga za nova duhovna zvanja je jedna od osnovnih zadaća Crkve, jer bez uvijek svježih duhovnih "snaga" nema napretka Crkve i širenja Kraljevstva Božjeg na zemlji. Svima nam je Isus zapovjedio: "Molite Gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju!"

U radu oko novih duhovnih zvanja jednu od najvažnijih uloga treba da odigra kršćanska obitelj, ta "mala Crkva" ili "Crkva u malom", kako ju u posljednje vrijeme rado nazivamo. Roditelji bi trebali svoju djecu odgajati od rane mladosti tako da budu otvorena za Božji zov: "Dođi, slijedi me". Oni trebaju djecu odgajati tako da, ako čuju taj zov, spremno odgovore: "Evo me"!

U ovom kratkom prikazu željeli bismo dati roditeljima par praktičnih poticaja i savjeta na temu: **KAKO OBITELJ ODGAJA ZA DUHOVNA ZVANJA**. Obiteljski odgoj za duhovna zvanja ne sastoji se u tome, da roditelji djetetu brane ako se odluči za to zvanje, ili da se možda tome osobito raduju ikazuju preveliko zadovoljstvo. Odgajati dijete u tom duhu znači odgajati ga da svoj život živi odgovorno, da shvati da mu je život zadaća, a da biti kršćanin znači biti pozvan i poslan unositi u svijet vrednote vjere i kršćanske ljubavi. Sve se to, pak, čini u Crkvi i po Crkvi, koja je, međutim, nezamisliva bez svećenika, redovnika i redovnica. Zato djecu treba odgajati da budu spremna istrošiti svoj život i u tom zvanju, ako osjete Božji poziv.

KAKO OBITELJ ODGAJA ZA DUHOVNO ZVANJE ?

1. Prihvatanjem i darivanjem života

Roditelji koji nisu spremni darovati život, t.j. koji nisu spremni prihvatiti veći broj djece, teško će biti spremni odgajati dijete za duhovno zvanje, jer će ga moći teško darivati Bogu, kao što su teško darivali život...

2. Odgovornost pred narodom i pred Crkvom

Duhovna zvanja su naročito bogatstvo društva. Nažalost, mnogi naši samostani su u ruševinama ili ne služe prvotnoj namjeni, iako su kroz stoljeća bili nosioci narodne vjere i duhovne kulture. O tome treba govoriti djeci. I treba im govoriti o svim velikanima prošlosti koji su niknuli u Crkvi a

uvelike su doprinjeli boljitku društva (biskup Antunović, Blaško Rajić, Ivan Kujundžić...).

3. Obiteljska molitva

Kroz molitvu ostvaruje se duhovno ozračje u obitelji, koje je pogodno i za oslušivanje Božjega glasa. Uz TV i bučnu glazbu, dijete će teško čuti Božji zov. U svojim zajedničkim molitvama treba uvijek uključivati i potrebe Crkve, duhovna zvanja, misionare, Papu, svećenike - osobito župnika i kapelana - tako će djeca osjetiti i sama odgovornost za ono što se događa u Crkvi i da su duhovna zvanja važna. Dobro je da roditelji zajedno mole da Bog nekoga od njihove djece pozove u duhovni stalež!

4. Nedjeljna i blagdanska sv. Misa

Nedjeljna Euharistija je sastavni dio kršćanskog života. Treba djeci ucijepiti u svijest da se bez te Mise ne može živjeti, zato ne izostajati sa Mise bez stvarno teškog i opravdanog razloga. Dobro je ako cijela obitelj može zajedno ići na Misu. Važno je za Misu se pripremati i poslije Mise razgovarati o onome što ste tamo doživjeli.

5. Neka dijete bude ministrant

Na to ga ne treba prisiljavati, ali ga treba poticati. Iz redova ministranata dolazi većina duhovnih zvanja.

6. Pozvati u kuću svećenika, redovnicu

Svećenik kao vođa vjerske zajednice također spada u vašu obitelj. Zašto čekati i tražiti osobitu priliku za to... neka dođe u kuću kao prijatelj, neka dođe kao svećenik, da blagoslovi, da moli s vama... Redovnice još premalo zalaze u obitelji, a možda bi i to bila lijepa prilika da se djeca upoznaju i sa redovničkim životom - da se raskrinkaju predrasude na tom području - da djeca shvate da su i one normalne osobe, ali osobe koje imaju specifičan život i poslanje.

7. Idite na Mladu Misu, na redovničke zavjete

Mnogi mladići i djevojke su se odlučili za svećeništvo, odnosno za redovnički život upravo na takvim slavljinama...

Ovo su samo neki prijedlozi. To je tek nešto što mogu učiniti ljudi za nova duhovna zvanja. No nikada ne smijemo zaboraviti da je duhovno zvanje dar Božje milosti i da Bog može pozvati i ondje gdje ovakvog života i rada nema. No, ipak se i kod duhovnog zvanja radi i o naravnom putu - a milost pretpostavlja narav i izgrađuje se na njoj, prožima je - zato je potrebno učiniti svoj dio.

(Priredio: Andrija Anišić)

MALA BOSNA

JUBILARNI SUSRET BRAČNIH PAROVA

Jubilarci na okupu

U nedjelju, 23. svibnja 1989. godine, župa Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, ponovo je bila dionikom jedinstvenog slavlja. Svi su se još sjećali prošlogodišnjeg susreta svećenika, redovnika, redovnica i njihovih roditelja koji su rodnom iz te župe. Ove godine u povodu Međunarodne godine obitelji župnik vlč. Ivica Prčić u dogovoru s Odjelom za obitelji Pastoralnog vijeća, upriličio je jubilarno euharistijsko slavlje za sve bračne drugove koji su se vjenčali u toj župi prije 5, 10, 15... 50 godina. Na slavlje se okupilo 35 bračnih parova, a među njima i Josip Stantić i Kata, rođena Lebović, koji su obećali vjernost jedno drugome još prije 65 godina. Oni i članovi njihovih obitelji, kao i drugi vjernici ove i okolnih župa iz grada Subotice ispunili su lijepu, hrvatskim tropletom oslikanu, crkvu.

Ugodan začim ovom jedinstvenom slavlju dalo je skladno pjevanje župskoga zbora pod ravnanjem g-dične Jelene Demšedi.

Prisutne bračne parove i sve vjernike nahranio je obilno duhovnom hranom preč. Andrija Kopilović, župnik subotičke župe Marija majka Crkve. On je u svojoj propovijedi naglasio kako su bračni drugovi jedan drugome "sakrament" - znak Kristove prisutnosti, istakavši da oni jedan drugoga moraju voljeti više od svih drugih. Muž na ljestvici vrednota i na ljestvici ljubavi mora biti na prvom mjestu svojoj supruzi i obratno, a njih dvoje zajedno moraju ljubiti svoju djecu i sve ostale ljude...

Prizor iz igrokaza: Majčina žrtva

Poslije podne u 17 sati mladi su za bračne parove slavjenike i za sve prisutne priredili prikladnu akademiju s dva šaljiva komada i igrokaz "Majčina žrtva" u kojem majka svojim životom plaća obraćenje svoje djece. Bilo je to vrlo dirljivo i poučno.

Na kraju su svi prisutni počašćeni kolačima.

Bila je to zanimljiva inicijativa, koju treba pohvaliti i podržati, naročito u ovom vremenu u kojem toliko raste broj rastava. Svjedočiti da je vjernost moguća i lijepa, iako nije uvijek lagana, prvotna je zadaća svih kršćanskih bračnih parova.

A. A.

HVALA MAMA, HVALA TATA, HVALA VAM ZA SVE

(ZLATNA HARFA, 89.)

Tavankut, selo na domak Subotice, prastaro "bunjevačko leglo", bio je domaćin ovogodišnjeg susreta dječjih crkvenih pjevačkih zborova, koji se održava pod nazivom "Zlatna harfa".

U nedjelju, 11. lipnja 1989. godine djeca su sa svojim katehisticama i župnicima počeli stizati u Tavankut već u ranim poslijepodnevnim satima, gdje su ih dočekivala djeca domaćini iz župe Srca Isusova, na čelu sa župnikom vlč. g. Antunom Gabrićem i s. Beatom.

Svaki dječji zbor djelovao je poput jedne žice u harfi, tako da je ovogodišnju "Zlatnu harfu" Subotičke biskupije načinilo 350 dječaka i djevojčica iz Sonte, Svetozara Miletića, Tavankuta, Đurđina, Sombora (župe sv. Križa i sv. Nikole Tavelića), te iz Subotice, iz župa: sv. Jurja, Isusovog Uskrsnuća, Marije Majke Crkve i sv. Terezije.

Ovogodišnji susret "Zlatna harfa", u ovoj međunarodnoj godini obitelji, održan je pod geslom "Hvala mama, hvala tata, hvala Vam za sve", a započeo je sv. Misom, koju je predvodio vlč. g. Bela Stantić, župnik subotičke župe Isusova Uskrsnuća, koji je prije 25 godina u župnoj crkvi u Tavankutu prikazao Gospodinu svoju Mladu Misu. S njim su koncelebrirali preč. g. Andrija Kopilović i vlč. g. Lazar Novaković. Za vrijeme svete Mise pjevali su zajedno svi dječji zborovi pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić. Djeca - članovi dječjih zborova su i čitali Božju riječ, molili molitve vjernika i prinosili darove.

Prigodnu homiliju održao je preč. Andrija Kopilović. On je usporedio život u obitelji sa glazbom sa orgulja. Svaki član obitelji može se usporediti s pojedinim tonovima koje daju orgulje. Svaki taj ton ima određeni zvuk, ali tek kad su ti tonovi skladno povezanti daju lijepu i ugodnu melodiju. Tako i u obitelji, toj "maloj Crkvi", svaki član ima svoju vrijednost, ali obitelj je tek onda velika i lijepa kad su svi članovi povezani ljubavlju i kad svaki član s ljubavlju vrši svoje dužnosti.

Poslije sv. Mise slijedio je kratki odmor uz sokove, kifle i slatkiše, koje su za sve sudionike pripremili ljubazni domaćini. Poslije stanke od pola sata slijedio je nastup svakog pojedinog "malog zbora". Svaki zbor se trebao u pet minuta predstaviti i pokazati što je naučio. Nastup svakog zbora bio je uglavnom inspiriran Godinom obitelji, tako da su svi, doista, ostvarili, svojim pjevanjem, geslo ovogodišnje "Zlatne harfe", i iskazali zahvalnost svojim roditeljima za život koji su im darovali.

Bilo je uspješnijih i slabijih izvedbi, no to i nije bilo najvažnije. Daleko je bitnije ono što se osjetilo i vidjelo - djeca su slavila Gospodina: pjesmom, pokretom, zvucima orguljica, harmonike, tamburice, flaute... Njihovi nježni glasovi i oduševljeni i lijepi nastup su u prisutnima izazivali ganuće i divljenje. Svi smo iskusili da je "dobro slaviti Gospodina... pjevati mu pjesmu novu". Još jednom smo se uvjerali da su djeca najljepši i najdivniji ukras svijeta i da su doista nada svakog naroda i Crkve. Gledajući ih tako radosne, oduševljene i raspjevane mogli smo konstatirati da "novo nebo i nova zemlja" nisu samo iluzija, nego stvarnost koja nam se smiješi.

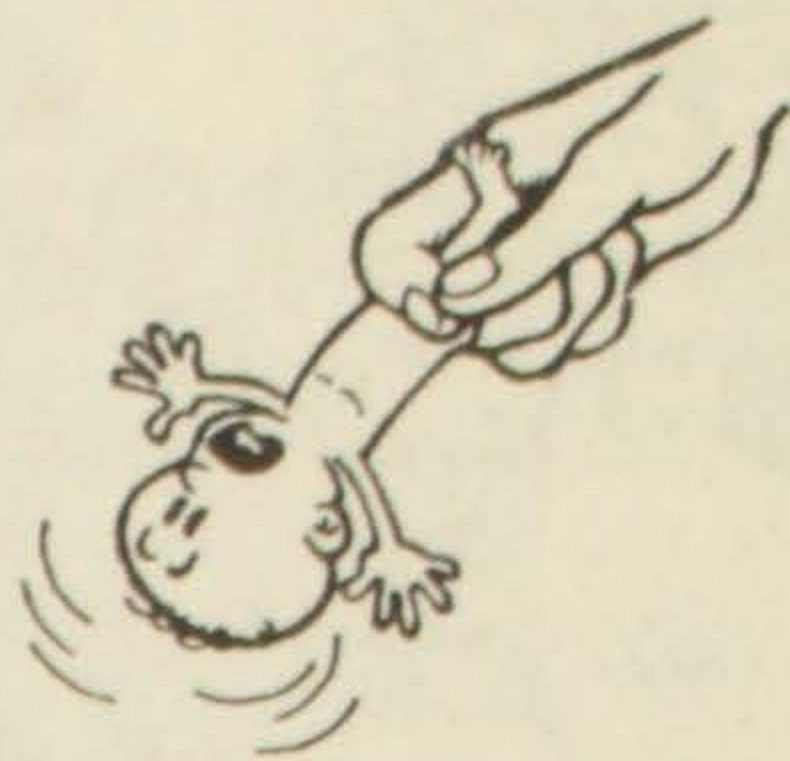
A. A.

ŽELIM ŽIVJETI (Đurđica)

POBAČAJ JE UBOJSTVO

Pobačaj (abortus) nije "vađenje zuba". Za mene on znači mučenje (torturu) tako dugo sve dok mu srce bude imalo snage kucati...

U mojoj mami pobačaj će izazvati traumu. Najprije će biti problem, a zatim postaje drama, koja se pretvara u tragediju. Možda će sresti liječnika bez skrúpula koji će joj reći da je sve bezazleno i jednostavno, a i lagano ("aborderi" misle samo na njezin novac, njima nije važna osoba i njezini osjećaji!).

JESTE LI ZNALI?!

- Prilikom svakog trećeg pobačaj dolazi do komplikacija koje mogu prouzrokovati sterilitet.

- Pobačaj je puno opasniji nego li porođaj.

- Nakon pobačaja maternica često puta biva umanjena zbog čega svaka treća majka koja je abortirala doživljava spontane pobačaje, a u 40 % slučajeva i preuranjeni porođaj.

- Oko 3/4 žena - majki nakon pobačaja doživljava razne psihoze. Postaju agresivne, pate od grižnje savjesti, s čestim svađama u braku i obitelji...

- Žena koja je učinila pobačaj nije više ono što je bila - izgubila je svoj majčinski identitet.

TKO MOŽE POMOĆI MAJCI?

- Ako trebate pomoć, savjet u vezi poteškoća koje sa sobom nosi Vaša trudnoća, obratite se na:

1. Pastoralni centar za obitelji i mlade: Harambašićeva ulica 7, Subotica; telefon: 024\22-523;

2. OBITELJSKI CENTAR, 55000 Slavonski Brod, Kumičićeva 16; telefon: 055\235-658.

3. CARITAS, 41000 Zagreb, Kaptol 31; telefon: 041\277-314.

KAKO SE MOŽE POMOĆI MAJCI?

1. Djevojci - majci dati savjet, pružiti praktičnu pomoć, gostoprimstvo i informacije o njenim namjerama, o djetetu... o mogućnosti predaje djeteta karitativnoj ustanovi nakon porođaja...

2. Majka brojne obitelji može dobiti pomoć dobrovoljaca, koji će joj pomoći u kućnim poslovima; čuvati djecu...

3. Svaka majka koja se boji djeteta, koja nije sigurna da li je trudna, mora potražiti nadležnog liječnika, a na navedenim adresama može dobiti i pravni savjet, kao i savjet psihologa i svećenika.

TI - Majko u poteškoćama !!!

VI - Liječnici, psiholozi, babice, pravnici, socijalni radnici, obitelji, mladi i grupe mladih - SVI koji želite pružiti RUKU U DUHU PRIJATELJSTVA - žrtvujte svoje profesije, novac, savjete, pomoć u domaćinstvu, razgovore, uvjeravanja, rad na širenju borbe protiv pobačaja... KAKO SE NITKO NE BI MORAO PLAŠITI ĐURĐICE!

(Prema talijanskom izvorniku priredio: Andrija Anišić)

KATOLIČKI SVEĆENIK U OMLADINSKOJ EMISIJI NOVOSADSKE TV

nastavak sa 2. strane

Na pitanje: da li se Crkva trudi mladima pružiti utjehu i zabavu, Pekanović je odgovorio da je prvotna zadaća Crkve prenijeti poruku spasenja, navijestiti Isusa Krista. Istaknuo je kako mu nije poznato da u subotičko biskupiji postoji bilo kakav disko-klub, nešto slično, ali da smatra potpuno razumljivim da mladi, kada se okupe kao vjernici, zapjevaju i potrudu se da im susret bude sadržajan i ugodan. Pružanjem vjerskih sadržaja Crkva pomaže pronalaženju identiteta mladih u osmišljavanju svagdašnjeg života i rada. Dr Flere je dodao da traženje i nalaženje smisla može biti različito. Istaknuo je, u nastavku, da religija nije kočnica razvoju samoupravnog socijalizma, ali ona postaje pogubnom ako se izrodi u kleronacionalizam. Zatim je

Pekanović upozorio na razlikovanje vjere i religioznosti, istaknuvši da je za vjeru temeljno osobno prihvaćanje osobnog Boga (s tim se suglasio i dr Flere), i da religioznosti ima u odnosu i prema svjetovnim osobama i prema institucijama (estrada, sport, politika).

Postavljeno je i pitanje različitog intenziteta vjerskog izražavanja kod katolika i muslimana te pravoslavaca. Sociolog Flere je mišljenja da je to uvjetovano propisima određene konfesije i da ne mora odražavati pravo stanje religioznosti. Pekanović je stanovitu vitalnost katoličkoga vjerskog života povezo s Drugim vatikanskim koncilom, koji je istaknuo vrijednost narodnog jezika u liturgiji i unaprijedio sustavni vjeronauk.

Voditeljica Marina Fratucan znalački je privela razgovor kraju izražavajuć zadovoljstvo što je razgovor protekao bez suprotstavljanja i što je u razgovoru o religiji sudjelovao i predstavnik vjerske zajednice, što donedavno nije bio tako čest slučaj.

Marko Vukov

(Glas koncila, katolički tjednik, broj 23. - 4. lipnja 1989., str. 4.)

NAŠE STARINE

Nastavljajući našu rubriku "naše starine" u ovom broju predstavljamo Vam dva predmeta: Luburu i čup za pekmez ili kiselnu.

1. ČUP ZA PEKMEZ ILI KISELNU

U starija vremena nijedna bunjevačka kuća nije bila zamisliva bez pekmeza od crnih šljiva i kiselne. Bila je to svima omiljena hrana. Pekmez su osobito volila dica. Pojisti komad kruva s pekmezom bila je prava poslastica. Zato je bunjevačka nana nastojala sačuvati pekmez tokom cile godine. Za tu svrhu izvrsni su bili zemljani čupovi. Pekmez se u tim čupovima čuvao uglavnom na tavanu.

Čup na slici star je oko 100 godina, a vlasništvo je također Bele i Matije Stantić.

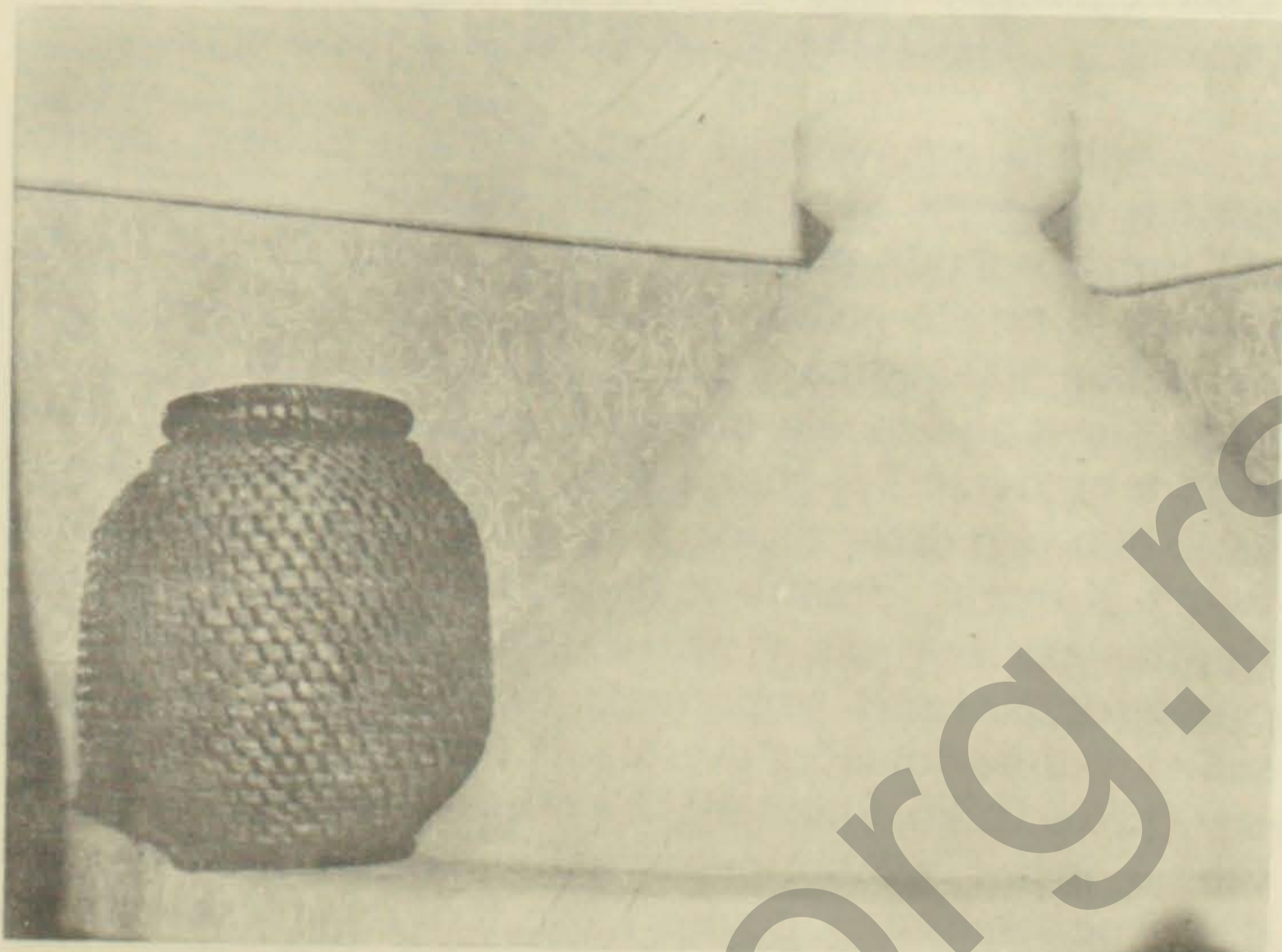

2. LUBURA

Pletena košara u kojoj su se čuvala jaja. Bila je to dobra zaštita za jaja i od sunca, i od lupanja; lubura je čuvala jajima svježinu, tako salašari nisu morali svaki dan ići na "pecu" da bi prodavali svježa jaja, jer su ona čuvana u luburi te su ona, iako starija, sačuvala svoju svježinu.

Lubura se danas više ne koristi za čuvanje jaja, jer su je zamjenile kartonske ambalaže, ali se i danas upotrebljava za čuvanje "tarane" ili za ukras.

Lubura na slici je stara preko 60 godina, a pronašli smo je kod Bele i Matije Stantić na Kaponji (naselje između Male Bosne i Bajmoka).

POZOR!

Pozivamo cijenjene čitaoce na suradnju. Molimo Vas da svoje "stare predmete" "prijavite" na župnom uredu da bismo ih došli snimiti, ili javite na adresu Bačkog klasja i mi ćemo ih doći slikati. Bez ovakve suradnje ova rubrika Bačkog klasja brzo će se ugasiti. Hvala unaprijed!

(uređuje: Branko Vaci)

VIJESTI

SREBRNI JUBILEJ BISKUPSTVA NAŠEGA KARDINALA

Na svetkovinu Spasova naš je hrvatski kardinal i prvi biskup, nadbiskup zagrebački, Franjo Kuharić proslavio sedamdesetu obljetnicu života i dvadesetpetu obljetnicu svoga biskupskog posvećenja. Tom jubileju, uz brojne čestitane, na čelu sa sv. Ocem pridružuje se i Uredništvo "Bačkog klasja", zahvaljujući istovremeno za sve što je dobra učinio za crkvu i narod Hrvata u Bačkoj, a za buduće mu se preporučujemo još i više!

VISOKO PAPINSKO ODLIKOVANJE HRVATSKOJ KIPARICI

29. svibnja o.g., na blagdan sv. Poliona, vinkovačkog mučenika, dakovački biskup msgr. Ćiril Kos u vinkovačkoj župnoj crkvi predao je poznatoj hrvatskoj kiparici i kulturnoj djelatnici prof. Alojziji Ulman iz Vinkovaca visoko papinsko odlikovanje "Pro Ecclesia et Pontifice".

Prof. Alojzija Ulman svojim je umjetničkim talentom, svojim kipovima i reljefima, a još više svojim nadahnutim nacrtima za preuređenje tolikih naših crkava uvelike zadužila i nas, pa joj zato iskreno i sa radošću čestitamo ovo visoko odlikovanje Crkve.

PRVA OBLJETNICA POHODA MILOSNOG LIKA RADOSNE GOSPE U TUZLI

7. svibnja o.g. vjernici grada Tuzle i okolice, unatoč kišnom vremenu, veoma lijepo i svečano obilježili su prvu obljetnicu pohoda milosnog lika Radosne Gospe Bačke, koja ih je prošle godine pohodila od 5. - 8. svibnja, prvi put nakon 300 godina. Tada je bila tolika masa svijeta, da se proslava nije mogla obaviti u tuzlanskoj župnoj crkvi, nego u predgradskoj župi Tuzle, zvanj Šikara. Računa se da je bilo oko deset tisuća, a slavlje je predvodio kardinal Franjo Kuharić. (Smatra se da je to bio prvi posjet jednog Kardinala u povijesti sjeveroistočne Bosne). Tuzla se za ovogodišnje slavlje pripremala trodnevnicom u kojoj je sudjelovao uz domaćeg gvardijana fra Josipa Bošnjakovića i mag. fra Roko Špionjak, župnik u Drijenči kod Tuzle. On je jedini referatom osvjetlio slavnu prošlost gradovrškog samostana poviše Tuzle, a osobito šesnaestoricu gradovrških mučenika i biskupa sofijskog fra Petra Zlojutrića, koji je također tamo pokopan. Treću večer je govorio mag. Lazar Ivan Krmpotić, bački dekan, o povijesti milosnog lika "Radosne Gospe Bačke" (to će predavanje biti objavljeno u Subotičkoj danici za 1990. godinu).

Završno slavlje vodio je provincijal Bosanske franjevačke redodržave fra Luka Markešić u koncelecijaciji sa područnim dekanom Markom Hrskanovićem i dekanom bačkim Lazarom Ivanom Krmpotićem, koji je na ovom slavlju predstavljao sve one bačke Hrvate koji prije 300

godina pobjegoše iz ovih krajeva preko Save i Dunava, kako bi sačuvali svoju vjeru i nacionalnu samobitnost. Na početku slavlja sve je prisutne pozdravio domaći gvardijan i župnik fra Josip Bošnjaković. Tom zgodom je pročitao lijepu i pobudnu poslanicu hrvatskog kardinala Franje Kuharića, upućenu tom skupu. Na pozdrav je narod odgovorio spontanom pljeskom. U svojoj homiliji fra Luka Markešić pohvalio je ovu inicijativu, da svake godine oko kopije milosnog lika, koju su prije godinu dana bački Hrvati poklonili svojoj braći u Tuzli, kao spomen na prošlogodišnji jubilej, okupljaju i da ovu obljetnicu ubuduće slave kao svoje proštenje i zavjetni dan. Govorio je o značenju povijesti u životu jedne mjesne Crkve, koja se na tu povijest naziđuje, ali samo na onom što je bilo dobro i plemenito. Na koncu slavlja bački dekan je, pozdravljajući tuzlanske vjernike, zahvalio za ovu plemenitu inicijativu i zaželio, da ove proslave ne budu samo okrenute prema prošlosti, nego da one budu poticaj za kršćansko življenje u sadašnjosti i smjerokaz za budućnost. Neka ovaj Milosni lik sjeća sve stanovnike ovoga grada i okolice ne samo da je u prošlosti Marija na poseban način bdjela nad ovim pukom i krajem, po brojnim svetištima u bližoj i daljnjoj okolini Tuzle, nego još više da u ovom liku svi žitelji ovoga kraja osjete blizinu njezinog majčinskog srca, koje ljubi sve ljude i želi da se oni međusobno osjećaju braćom i sestrama.

Z. K.

ŽUPSKI KARITAS U BAČU

Mlado je to stablo u rasadniku Gospodnjem. Staro je tek tri godine. No stablo od tri godine počinje da pokazuje kakav mu je plod. Upravo je tako sa župskim karitasom u Baču.

Osnovan je 1986. god. na blagdan Uzvišenja sv. Križa (zavjetni blagdan Bača). Na inicijativu upravitelja župe, vlč.g. Slavka Večerina. Kada je pronađena voditeljica, stavljeno joj je u zadatak sastaviti Odbor. Zalaganjem imenovane voditeljice formiran je Odbor od sedam članica i osma po broju je voditeljica. U Odbor su ušle: Anica Krstić, Katica Vuković, Mara Bartolović, Jela Vuković, Katica Jakić, Kata Bartolović, Ilonka Bartolović i na kraju voditeljica Ivkica Ognjanov. Odbor je već slijedećeg Adventa započeo sa radom. Rezultati su bili skromni. Kako mlado stablo uglavnom zavisi o suncu i kiši da bi napredovalo, tako je i naš Karitas ovisio o mnogim faktorima, krenuo polako, ali sigurnim korakom naprijed. Prvi zadatak je brinuti se o starim i bolesnima - pronaći takve i pomagati im. Slijedi briga za njihove duše - da odu pomirena s Bogom sa ovoga svijeta. Javiti svećeniku da im podijeli sakramente.

Prikupilo se i lijepa količina odjeće i obuće. Puno puta gotovo sasvim nove. Sve se to uglavnom šalje zagrebačkom Karitasu. Rijetko se što podijeli u samom Baču. Sakupljeni novac za Božić i Uskrs, slali smo na istu

adresu. Jedan dio novca potroši se i za poklon paketiće, koje upravitelj župe podijeli zajedno sa djecom po kućama gdje su stari, siromašni i bolesni.

Prošle jeseni, početkom listopada održali smo dan starih i bolesnih. Bojali smo se da će to biti malo teže izvesti, ali na našu veliku radost uspjeh je bio odličan. Stare i bolesne donosili su u crkvu kolima dobrotvori karitasa. Gotovo su se svi i ispovjedili. A na pričestu su pristupili svi. Sv. Misa bila je u 16 sati. Predvodio ju je upravitelj župe, a on je održao i vrlo lijepu prigodnu homoliju. Poslije Mise u vjeronaučnoj dvorani bila je mala zakuska za oko 150 starih i bolesnih, koju su s ljubalju pripremile odbornice Karitasa. A naše mlade srednjoškolke sa harmonikama razveselile su sve prisutne. Sjedeći pored stolova mnogi su svoje štapove podizali u vis i tako pokazali svoje oduševljenje za glazbu. Bilo je i onih koji su pokušali zaplesati. Iznenadujuće i zadivljujuće oduševljenje. Uvjereni smo da je i dobri Bog bio sa nama veseo.

Članice Karitasa tiho rade svoj posao. Kucaju na vrata mnogih srdaca da pomognu ovu ustanovu. Inače imamo tri sjednice godišnje. Prva je na dan osnivanja, druga prije Božića, a treća pred Uskrs. I na kraju ovoga članka kucamo na vrata srdaca svih čitalaca da nam pomognu molitvom jer osim materijalnih i duhovne potrebe su nam velike.

Voditeljica

VIJESTI IZ TAVANKUTA

Mali dječji zbor naše župe, pod vodstvom s. Beate, ne bavi se samo pjesmom, nego i glumom. Oni nastupaju na našim dječjim misama, a također o blagdanima i drugim prilikama (na pr. za "Materice") razvesele nas i nasmiju kojim poučnim ili šaljivim igrokazom. Za nagradu, jedne nedjelje poslije Uskrsa, napravili smo izlet u našu hrvatsku župu - Sontu. U dogovoru sa sončanskim župnikom g. Markom Forgićem izveli smo mješoviti program. Od ozbiljnih komada bio je igrokaz "Bez majčina blagoslova", a od šaljivih "Omutavili". Zbor je izveo nekoliko pjesama, a recitatori prigodne pozdrave i pjesmice. Ovaj jednosatni program pratila je brojna sončanska publika, koja je zadovoljna i nasmijana više puta burnim pljeskom nagradila naše glumce i pjevače.

Poslije programa, u župnom dvoru bio je susret sončanskih i tavankutskih vjeroučenika, gdje su se uz kolače, pjesmu i igru družili i izmijenili adrese.

Koristimo priliku da pohvalimo tavankutske vozače. To su uglavnom omladinci koji imaju svoje automobile i kadgod zatreba, oni rado i dobrovoljno prevoze naše vjeroučenike (na pr. na kalvariju u Suboticu, na Zlatnu harfu, a ovaj put u Sontu). Primjer za ugled i drugim vozačima.

Tavankučanin

EKUMENSKI POSJET BIŠKUPA DOMINIKALATE BAČKOJ

Od 11. do 17. travnja o.g. boravio je u Bačkoj biskup Dominik Kalata, po rodu Slovak, koji boravi i djeluje nedaleko od Freiburga u Zapadnoj Njemačkoj. Kroz tjedan dana svoga boravka u Bačkoj posjetio je mnoge (gotovo sve) slovačke evangeličke zajednice po Bačkoj, Banatu i Srijemu. Posjetio je također i subotičkog biskupa Mons. Matiju Zvekanovića. Stanovito vrijeme proboravio je i u župi Selenča, jedinoj slovačkoj katoličkoj župi u Bačkoj. Tamo je upravo na Međunarodni dan zvanja održao svečanu Misu i propovijed u kojoj je oživio uspomene na misije koje 1981. godine održao u Selenči i sve pozvao na kršćansko svjedočenje, a osobito mlade, da oni koji osjećaju Božji poziv, spremno se odazovu, jer za normalan život Crke potrebna su svećenička, redovnička i misionarska zvanja.

Iako ovaj posjet biskupa Kalate nije imao službeni karakter, ipak je uvelike zagrijao ekumensku klimu, osobito u našim odnosima sa našom evangeličkom braćom. Njegov jednostavni pristup ljudima i problemima pokazao je kako bi zapravo imao izgledati taj ekumenski dijalog u bazi. U jednostavnosti kršćanskog življenja susretati braću i nastojati ih prihvatiti, razumjeti, poštovati i sa njima surađivati u svemu onom što je dobro i pozitivno i eto ekumenizma na djelu, koji će po ljubavi i u ljubavi rasti i tako postepeno otklanjati ono što nas dijeli, a rasti u onom što nas spaja. Zato biskupu Kalati izražavamo zahvalnost za veliko djelo, što ga je izvršio u zadaći ekumenizma na području naše Crkve.

Z. K.

VELIKA DEVETNICA U ČAST SVETOM JOSIPU

- u župi sv. Roka u Subotici -

Preko pedeset godina obavlja se devetnica u čast sv. Josipu u župi sv. Roka. Ponavljamo, da je devetnicu uveo blagopokojni župnik Blaško Rajić, koji je kroz četrdeset godina vodio ovu župu. Njegovi nasljednici nastavili su s ovom pobožnošću, a vjerni puk, kako Subotice, tako i prigradskih župa, s velikom pobožnošću odaje poštovanje hranitelju Sina Božjega.

Sadašnji župnik okuplja braću svećenike i priprema teme, koje se odnose na postkoncilski zbijanja u Crkvi i smjernice, koje Božji narod privlači štovanju svetaca, ovaj put štovanje sv. Josipa.

Ovogodišnje teme obradili su kako slijedi:

1. "Život iz vjere po molitvi i žrtvi po uzoru sv. Josipa" (Dr. Marin Šemudvarac, domaći župnik).

2. "Sv. Josip naš uzor u dužnostima prema Crkvi" (Josip Leist, župnik sa Palića).

3. "Sv. Josip posebno štovan od sv. Terezije Avilske i Karmelićana" (o. Mato Miloš, prior Karmelićana iz Sombora).

4. "Sv. Josip - zaštitnik doma i domovine" (Stjepan Beretić, katedralni župnik).

5. "Sv. Josip pomoćnik siromašnih" (Antun Miloš, župnik iz Žednika).

6. "Humanost ili čovječanstvo bez Boga. - Papina korizmena propovijed" (Andrija Kopilović, župnik iz Aleksandrova).

7. "Sv. Josip - ohrabrenje za čovjeka" (Blaško Dekanj, župnik iz Novog Sada).

8. "Iz godine djeteta u godinu obitelji" (Julije Bašić, župnik sa Bikova).

9. "Sv. Josip u ulozi odgojitelja" (Msgr. Matiša Zvekanović, biskup).

Svako večer uz euharistijsko slavlje i prigodnu propovijed vjernici svečano pjevaju litanije u čast sv. Josipu. Tokom devetnice podjeljeno je blizu tri tisuće sv. pričesti.

SUBOTICA - ALEKSANDROVO

DEVETNICA U ČAST MARIJE, MAJKE CRKVE

Od same posvete crkve, 11. X. 1982. godine, zalaganjem župnika, preč. Andrije Kopilovića, svake godine održava se devetnica uoči blagdana Marije, majke Crkve, kojoj je crkva posvećena, a blagdan pada u ponedjeljak poslije Duhova.

Devetnica ima svoj ustaljeni oblik. Svako poslije podne u 18 sati puk moli krunicu, a u 18,30 sati je sv. Misa i propovijed, a poslije toga pjevaju se litanije u čast Bl. Djevici Mariji.

Ove godine devetnica je počela u subotu, 6. svibnja. Župnik je prikazao sv. Misu i održao uvodnu propovijed. Zatim su se svako večer redali gosti propovjednici, koji su vrlo lijepo govorili o pojedinim zazivima kojima se obraćamo Bl. Gospi u litanijama.

Na blagdan Marije, majke Crkve, na duhovski ponedjeljak, gost vjernika bio je subotički biskup Matija Zvekanović, koji je predvodio Euharistijsko slavlje u koncelecijaciji nekoliko svećenika. Propovijed na hrvatskom jeziku održao je subotički župnik sv. Terezije vlč. Stjepan Beretić, a na mađarskom jeziku bečejski župnik vlč. Rokay Zoltán.

Ova devetnica u Aleksandrovu korisna je za duhovno obogaćenje vjernika i zato treba sve učiniti za njezino što šire upoznavanje.

Na devetnici su prisustvovali vjernici župe u Aleksandrovu, ali bilo je i hodočasnika i sa šireg područja grada kao i sa okolnih salaša. Treba naglasiti da se na Gospin blagdan, t.j. na "proštenje" skupio velik broj vjernika, koji su ispunili ovu lijepu crkvu, na ovoj, sad već tradicionalnoj svečanosti. Svi su otišli duhovno bogatiji i duševno smireniji zbog pohoda Gospi.

Na kraju valja napomenuti da bi trebalo nešto učiniti da se ostvari prvotna zamisao da ova Marijina crkva postane Gospino svetište Subotice i okolice. O tome bi trebalo zajednički poduzeti akcije, jer je sam župnik nemoćan u svojim dobronamjernim nastojanjima.

Al - Be

PASTORALNI SUSRETI BAČKOGA DEKANATA

Već po deveti put sastaju se župski "aktivisti" Bačkoga dekanata na svoj godišnji radni i informativni susret. Sv. Otac Ivan Pavao II. 1981. godine je zaželio da bi se vjernici, koji su življe i dublje zapojeni do života u župskim zajednicama, a češće sastajali kako bi im to bio poticaj za još revniji rad u svojim župama.

Naš dekanat može potvrditi da je ta Papina želja bila opravdana i da donosi obilje ploda. Ovi susreti su prerasli

u jednu novu dekanatsku strukturu, ali još više postali su inicijatori pastoralnog rada i rasta u dekanatu. Iz tih je susreta izrastao mali provizorni odbor mladih, koji u suradnji sa svojim svećenicima žele samostalno pokretati i voditi apostolat među svojim vršnjacima, što se je pokazalo veoma zdravo i dobro i to je sasvim u duhu Papine pobudnice "Kristovi vjernici svjetovnjaci".

Tako su se ove godine mladi sastali u dva navrata u Baču, koncem siječnja i početkom travnja, kada je i došlo do spontanog organiziranja mladih u spomenuti inicijativni odbor, koji je u nekim našim župama pokrenuo susrete za mlade na razini naših župa pa i onih dijaspornih. Taj je odbor velikim dijelom preuzeo na sebe organizaciju "Dana mladih" cijele biskupije koji se ove godine održao 2. svibnja u Baču. Iz toga kruga je došla misao da bi, osim ovoga Dana mladih, trebalo organizirati i jedno godišnje hodočašće u neko Marijansko svetište!

Susret pjevača održan je također u Baču, u 18. veljače lijepo uređenoj župnoj dvorani. Duhovni dio, temeljni nagovor, pripremu za sv. ispovijed i sv. Misu vode redovito svećenici iz dekanata, a stgručni glazbeni dio vodi katedralna orguljašica s. Mirjam Pandžić.

Ove godine susret je bio posvećen 25. obljetnici smrti našeg velikog skladatelja Albe Vidakovića. U praktičnom dijelu pjevači su uvježbavali neke nove skladbe. Za vrijeme susreta iskrslo je pitanje stručne naobrazbe voditelja crkvenog pjevanja i sviranja po našim manjim župama. S. Mirjam je izrazila spremnost žrtvovati se i čak dolaziti u naš dekanat radi formacije tih budućih i sadašnjih voditelja.

11. ožujka bio je susret Pastoralnih vijeća našega dekanata u Vajskoj u novosagrađenom župnom pastoralnom centru, a domaćini su bili Pastoralna vijeća župa Vajska i Bođana. Susret je počeo svečanom sv. Misom u župnoj crkvi, na kojoj je sudjelovao i lijep broj vjernika. U homiliji pod Misom, koju je vodio bački dekan Ivan Krmpotić, bilo je istaknuto da se i ovim činom želi naglasiti važnost i uloga vjernika u životu ne samo župe, nego i dekanata i Crkve uopće i da se na tu zadaću treba što bolje pripremiti. Glavno predavanje o ulozi vjernika u životu Crkve održao je također bački dekan. U živom razgovoru došlo se do zaključka, da bi se trebali uvesti na dekanatskoj razini susreti pojedinih odjela Pastoralnih vijeća u cilju što temeljitije pripreme za tu službu i izmjene iskustava već postojećih odjela. Tako se eto tka tkivo Crkve u Bačkom dekanatu.

Z.K.

OGLAS

NOVA KNJIGA O BUNJEVCIMA I ŠOKCIMA U BAČKOJ

Izdavačko preduzeće "Školska knjiga" u Zagrebu objavilo je reprezentativnu knjigu našeg poznatog znanstvenika dr Ante Sekulića pod naslovom "Bunjevci i Šokci u Bačkoj".

Dr Ante Sekulić rođen je u Tavankutu kod Subotice, a sada živi i radi u Zagrebu. Decenijama se bavi sakupljanjem i proučavanjem kulturne baštine Hrvata u Bačkoj i objavio je brojne članke i rasprave sa toga područja.

Knjiga "Bunjevci i Šokci u Bačkoj" je zbir toga dugogodišnjeg istraživanja i proučavanja.

To je dosada najpotpunija i najveća knjiga koja daje obilje podataka. Obradena je povijest, jezik, književnost, narodna književnost, narodni običaj, društveni život i druga područja života bunjevačkih i šokačkih Hrvata u Bačkoj.

Zbog toga treba sve učiniti da ova knjiga ude u svaku našu kući, jer daje mogućnost za svestrano upoznavanje našeg narodno života i naše kulturne baštine.

Roditelji, pomozite da ova korisna knjiga dođe u ruke mlade generacije da upozna bogatstvo naše kulturne baštine i da pomogne mladoj generaciji u nacionalnoj orijentaciji u sadašnjosti i budućnosti.

Knjiga se može nabaviti u knjižari "Napredak" br. 1 u Subotici, Trg Republike ili izravno kod izdavača: Izdavačko preduzeće "Školska knjiga", 41000 Zagreb, Masarikova 28.

Našim čitaocima preporučujemo ovu korisnu knjigu.

OGLAS

MOJE TUGE (nova knjiga)

Hrvatsko književno društvo "Sv. Ćirila i Metoda" u Zagrebu objavilo je knjigu pjesama Marge Stipić pod naslovom "Moje tuge".

Marga Stipić rođena je 3. studenog 1913. god. u Tavankutu kod Subotice.

Od 1961. god. članica je Likovne kolonije KUD "Matije Gubec" u Tavankutu. Izrađuje slike od pšenične slame i slika uljanim bojama. Osim toga, napisala je veoma mnogo pjesama različitog sadržaja, a najviše o svom rodnom selu Tavankutu.

Objavljivala je pjesme u "Bačkom klasju" i "Subotičkoj Danici".

Zbirka "Moje tuge" su izabrane pjesme i preporučamo svojim čitaocima da nabave ovu vrijednu knjigu i upoznaju bogat pjesnički svijet Marge Stipić.

Knjigu možete kupiti u prodavnici knjiga u predvorju katedrale u Subotici i u subotičkom franjevačkom samostanu, t.j. u trećoredskoj sobi, ili izravno kod izdavača: Hrvatsko književno društvo "Sv. Ćirila i Metoda", 41000 Zagreb, Trg kralja Tomislava 21, ili u Ćirilometodskoj knjižari, 41000 Zagreb, Kaptol 29.

DAR DR VINKA PERČIĆA ZAGREBU

Zagreb je u subotu (27.V.) dostojanstveno proslavio primitak još jedne velike zbirke umjetnina ... Naime, točno u podne otvorena je u Muzejskom prostoru izložba darovane umjetničke zbirke dr Vinka Perčića, koja sadrži 288 umjetnina.

U krugovima medicinskih stručnjaka naše zemlje i inozemstva dobro poznat, visoko cijenjen i ugledan primarijus Dr Vinko Perčić, donedavna rukovoditelj internog odjela bolnice u Subotici, najvrsniji gastroenterolog - rekao je otvarajući ovu dragocjenu izložbu dr Mato Mikić, predsjednik Skupštine grada Zagreba - došao je u naš dragi Zagreb s veličanstvenim poklonom: dragocjenom zbirkom umjetnina koju je s velikom strašću i entuzijazmom sakupljao duže od

pola stoljeća, zapravo od 1936. godine do danas. Tu donaciju, kako sam kaže, daruje " ... s velikom ljubavlju gradu Zagrebu, hrvatskoj metropoli u kojoj se od davnina kao i danas njeguje kult kulture likovnog stvaralaštva. Njegovom pučanstvu i šire, u znak poštovanja".

U toj donaciji, kako je objasnio dr Vinko Zlamalik, direktor Stossamayerove galerije JAZZ-u, ... nalaze se značajne zbirke djela domaćih, i što je neobično interesantno, mađarskih umjetnika koji su djelovali tokom proteklih sto (i nešto više) godina. Tu je i vrlo neobična kolekcija portreta samog donatora, koje su radili najistaknutiji domaći i mađarski umjetnici. Posebno iznenađenje ove zanimljive kolekcije svakako je mala, ali nadasve dragocjena selekcija desetak djela velikih francuskih slikara (Degas, Gauguin, Bonard, Matisse, Drain, Leger, Toulouse Lautrec, Chagal, Vasarely) kao i zbirka reproduktivnih grafike kao što su Dürer, Rembrandt, Goya, Matisse, Picaso, Moor i Dali.

Dakle, kao što reče Ante Sorić, direktor Muzejsko-galerijskog centra, dobili smo kolekciju kojom se može podičiti svaka umjetnička metropola ili galerija svjetskog ranga. \... \

Sam donator dr Vinko Perčić rekao je na kraju da je ovaj dan kad je ugledao svoje umjetnine, svoju djecu pod svjetlom reflektora u izložbenim dvoranama Muzejskog prostora, najsretniji dan u njegovu životu. Uz to je napomenuo da će njegova radost biti potupna ako će i publika u tim djelima uživati kao i on u trenucima kada ih je sakupljao.

(Nedjeljni Vjesnik, Zagreb, 28.05. 1989., str. 3.)

IN MEMORIAM

+ MÓRICZ VINCE

U jutarnjim satima dne 29. svibnja 1989. godine Gospodin je pozvao k sebi iz ovoga života vlč. Móricz Vinca, bačkotopolskog župnika, u 75. godini života.

Pokojnik se rodio 3. kolovoza 1913. godine u Novom Sadu. Svoje teološke studije završio je u Zagrebu, a za svećenika je zaređen u Subotici 1938. godine.

U svom 50-godišnjem svećeničkom životu službovao je na više mjesta u Biskupiji, a župnikom u Bačkoj Topoli je postao 1957. godine.

Pokojnika preporučamo u molitve i ujedno molimo Gospodina da mu bude blagi sudac, te ga primi u svoje vječno kraljevstvo radosti i mira.

KONCERT U NOVOM SADU

U župnoj crkvi Imena Marijina 5. lipnja bio je solistički koncert kojega su priredili članovi "pro musica sacra" iz Zagreba. Na programu si bila izabrana djela Bacha, Vivaldija, Vidakovića, Papandopula i drugih skladatelja. Crkva je bila ispunjena ljubiteljima ozbiljne glazbe koji su burnim pljeskom odali priznanje izvođačima. Od izvođača, kojih je bilo petoro, treba svakako spomenuti dvije sestre koje su izvele i glavni dio programa, a to su s. Cecilija Pleša i s. Imakulata Malinka.

POZIV

FOND BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

19. studenog 1988. godine na završetku Znanstvenog skupa o životu i radu biskupa Ivana Antunovića, na prijedlog Mons. Franje Vujkovića, katedralnog župnika u miru, osnovan je "FOND BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA" za izdavačku djelatnost na hrvatskom jeziku u Bačkoj.

Svaki dobronamjernik, koji želi poduprijeti ovu plemenitu akciju, može svoj prilog osobno uručiti blagajni uredništva "Bačkog klasja":

ANDRIJI ANIŠIĆU
24000 Subotica
Trg žrtava fašizma 19

Na istu adresu prilog se može poslati poštanskom uputnicom. Dar se može ostaviti na bilo kojem župnom uredu uz napomenu da je to za Fond biskupa Ivana Antunovića.

Hvala za razumijevanje i podršku, kakao bi i na ovaj način oživjelo među nama evangelizacijsko i preporoditeljsko djelo našeg velikog biskupa Ivana Antunovića.

Uredništvo

DAROVATELJI ZA FOND BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

(OD 13.XII. 1987. - 23.VI. 1989.)

Sestre Tumbas	60.000
Sestre "Naše Gospe" - "Anuncijata"	90.000
Antun Gabrić	500.000
Lazar I. Krmpotić	500.000
Gabrijela Crnković, Rijeka	4000
Marija Šemudvarac	10.000
Vita Stantić	23.000
Jelisava Cvetković, Beograd	130.000
Bela Stantić	130.000
Julijana Crnković, Zagreb	6000
Jovana Stantić	20.000
Sudarević	10.000
Giza i Diter	100 DEM
Pajo Bajić	50 DEM
Marko Žarić	150 DEM
Koca Stipić	30.000
o. P.	50.000
Teza	40.000
Karemlićani, Sombor	100.000
A. Vidić	50 DEM
N. N.	300 DEM

P. Efrem Kujundžić	1600 ASch
Jela Matković	10.000
Ivan	20.000
Vlado	20.000
Skenderović	20.000
Pavao Ivanković	100.000
Cila Milanković	50 DEM
Msgr. Franjo Vujković	100.000
Obitelj Šabić	20.000
Franjo Lulić	10.000
Anica Šarčević	10.000
Blaško Dekanj	300.000
Lajčo Kozma	2000 Ft
Mara Čović, Zagreb,	20.000
Josip i Marija Anišić	40.000
Stana Stantić	10.000
Jovana Vuković	50.000
J. Ognjanov, Bač	20.000
Stjepan Beretić	540.000
Božena Vučević	130.000
Antun Vidić	100 DEM
Marica Kopilović	10.000
Gabrijela Lončarević	40.000
Joza Pašić, Zagreb	200.000
Josip Klobučar	50 USD
Jelisaveta Vukov	10.000
Bodor Rozalija, Novi Sad	20.000
Ana Kolarić	10.000
Jakov Kopilović	40.000
Ljiljana i Branko Vukman	30.000
Nikola Berišić	5000
S. L. Skenderović	60.000
Ante Horvat, Rijeka	100.000
Berecz Sándor	200.000
Pero Ilić	52.000
Mladen Grubišić, Rab	50.000
Josip Kišić, Rijeka,	20.000
Stanko Vrnoga, Slatine	20.000
Pera Ostrogonac, Majdanpek	20.000
Nada Krsnik, Zagreb	10.000
Dr M. Kuntić, Zagreb	10.000
Jure Nikšić	20 CHF
S. Mateša, Zagreb	20.000
Ud. Bolte Dulića	20.000
Cecilija Vujković L.	20.000
Tona Kujundžić	50.000
Joso Čović	100 DEM

HVALA SVIMA! BEZ VAS NE BI BILO NI NAS!

"BAČKO KLASJE" - +izdaje Bački dekanatski ured, Bačka Palanka. GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva jedinstva 28. Telefon: (021) 740-468. Uređuje UREDNIČKO VIJEĆE. Suradnju i dopise šaljite na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 24000 Subotica, Gajeva 2, Telefon: (024) 21-496. Narudžbe i uplate slati administraciji. List izlazi četiri puta godišnje. List je oslobođen od poreza za promet na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu, NoviSad, br. 413-523/78 od 27. X. 1978. Tisak: KS-AGAPE, 21000 Novi Sad, Cara Dušana 4.